

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.004.01.2022

Pan
Marcin Kubarek
p.o. Dyrektor Centralnego Ośrodka Informatyki

Centralny Ośrodek Informatyki
Aleje Jerozolimskie 132-136
02-305 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/008 Gospodarka finansowa wybranych instytucji gospodarki budżetowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centralny Ośrodek Informatyki (dalej: COI lub Ośrodek) Aleje Jerozolimskie 132-136, 02-305 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Kubarek, p.o. Dyrektor Centralnego Ośrodka Informatyki, od 10 października 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnili: Przemysław Koch, Dyrektor COI, od 6 września 2021 r. do 30 września 2022 r. Sebastian Bukowski, p.o. Dyrektor COI, od 1 lipca 2021 r. do 5 września 2021 r. Marcin Walentynowicz, Dyrektor COI, od 1 lutego 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 455-461, 672-677 pliki: 178-179, 2921, 2923)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie planu finansowego jednostki. 2. Zarządzanie posiadanym majątkiem.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022 (I połowa) oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z wykonaniem planu finansowego i zarządzaniem majątkiem w kontrolowanym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Edyta Jamioł, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/76/2022 z 31 sierpnia 2022 r. 2. Justyna Głowacka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/80/2022 z 6 września 2022 r. 3. Tomasz Emiljan, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/75/2022 z 31 sierpnia 2022 r. 4. Bartosz Mięsak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/74/2022 z 31 sierpnia 2022 r. (akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK, w okresie objętym kontrolą, w Centralnym Ośrodku Informatyki prawidłowo wykonywano plany finansowe oraz prawidłowo i efektywnie zarządzano posiadanym majątkiem. Stwierdzone nieprawidłowości świadczą jednak o tym, że w COI nie zapewniono w pełni skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W COI uzyskiwano przychody w większości od organu założycielskiego w związku z realizacją zadań statutowych, z których pokrywano koszty działalności. Przychody i koszty ponoszono w zakresie i wysokościach określonych w planie finansowym. W wyniku działalności COI w 2021 r. uzyskano dodatni wynik finansowy. Jednostka rzetelnie kalkulowała kwoty umów, zgodnie z przyjętymi zasadami dla poszczególnych rodzajów działalności. Wydatki ponoszono z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych³. COI prawidłowo gospodarował posiadanym majątkiem. Opracował, wdrożył i na bieżąco aktualizował wewnętrzne zasady gospodarowania majątkiem, w szczególności wartościami niematerialnymi i prawnymi. Poprawnie prowadził ewidencję mienia. Prawidłowo dokonywał oceny posiadanych składników majątku oraz podejmował decyzje o sposobie ich zagospodarowania.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- wystawieniu 14 faktur VAT spośród 31 zbadanych po terminie⁴ wynikającym z art. 106i ust. 1 w zw. z art. 19 a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁵;
- nienaliczeniu i niedochodzeniu kary umownej z tytułu nieterminowego zrealizowania umowy, co było niezgodne z § 9 ust. 1 pkt 1 umowy z wykonawcą oraz art. 42 ust. 5 ufp;
- nieujęciu w Polityce rachunkowości elementów wymaganych art. 10 ust. 1 pkt. 3) lit. b) i c) ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶;
- zamknięciu ksiąg rachunkowych dotyczących czerwca 2022 r. dopiero po dwóch miesiącach od sporządzenia Rb-40 za II kwartał 2022 r., co było nierzetelne;
- sporządzeniu sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2021 r. niezgodnie z zasadami opisanymi w *Instrukcji sporządzania sprawozdań*;
- sporządzeniu siedmiu spośród 20 zbadanych dokumentów OT/OTW⁷ niezgodnie z art. 21 ust. 1 uor;
- niepodjęciu działań mających na celu likwidację i wykreślenie z ewidencji majątku oraz z ksiąg rachunkowych COI zbędnych, wyeksploatowanych składników majątku trwałego (dwóch rzeczowych środków trwałych i pięciu wartości niematerialnych i prawnych (dalej: WNiP)), co było nierzetelne.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, dalej: ufp).

⁴ Tj. nie później niż 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru lub wykonano usługę.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 931, ze zm. (dalej: ustawa o VAT).

⁶ Dz. U. z 2021 poz. 217, ze zm. (dalej: uor).

⁷ Dokumenty ewidencjonujące stan i ruch środków trwałych: OT – przyjęcie środka trwałego, OTW – dokument przyjęcia wielopozycyjny.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego jednostki

1.1 Wykonanie przychodów, kosztów oraz środków na wydatki majątkowe

Opis stanu faktycznego

1. Centralny Ośrodek Informatyki został utworzony w 2010 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 1 upf. COI działa na podstawie *Statutu Centralnego Ośrodka Informatyki*⁹ (dalej: Statut COI) nadanego przez Ministra Cyfryzacji (dalej: MC lub Minister). Zgodnie z § 1 ust. 3 Statutu COI organem pełniącym funkcję organu założycielskiego COI jest minister właściwy do spraw informatyzacji¹⁰. Wewnętrzną organizację i zakres działania COI, w okresie objętym kontrolą, określał Regulamin organizacyjny nadany przez Dyrektora COI¹¹. Ośrodek, zgodnie z § 2 ust. 1 Statutu COI, realizował zadania w zakresie e-usług, informatyzacji, telekomunikacji i teleinformatyki oraz zarządzania informacją. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku obowiązywała Polityka rachunkowości COI wprowadzona zarządzeniem nr 119/2020 Dyrektora COI z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Centralnym Ośrodku Informatyki¹² (dalej: Polityka rachunkowości). W Polityce rachunkowości nie ujęto wszystkich elementów wymaganych w art. 10 uor (szczegółowy opis w punkcie 1.2. w części *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 549-550, 559-640, 672-677 pliki: 2815-2831, 2832, 2946-2950, 2927-2931)

Realizacja planu finansowego COI w 2021 r.

Zrealizowane w 2021 r. przychody ogółem wyniosły 195 685,3 tys. zł i były niższe o 5 365,7 tys. zł, tj. o 2,7% od planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. były one wyższe o 17 191,5 tys. zł (tj. o 9,6%). Większość przychodów ogółem 195 287,4 tys. zł (99,8%) stanowiły *Przychody netto z prowadzonej działalności*. Pozostałe przychody stanowiły 397,9 tys. zł, w tym m.in. 79,6 tys. zł odsetki od depozytów u Ministra Finansów (dalej: MF).

(akta kontroli str. 176-178, 972-677 pliki: 2871-2879)

W 2021 r. w COI koszty ogółem wyniosły łącznie 168 803,3 tys. zł, co stanowiło 84,0% kosztów ogółem ujętych w planie po zmianach. W porównaniu do 2020 r. były one niższe o 1 778,5 tys. zł (tj. o 1,0%). W kosztach ogółem 64,8% stanowiły koszty funkcjonowania (109 447,6 tys. zł), a 35,2% (59 355,7 tys. zł) pozostałe koszty (koszt przekazanego sprzętu na rzecz Ministra). W strukturze kosztów funkcjonowania największy udział wynoszący łącznie 70,3% stanowiły wynagrodzenia (65 831,4 tys. zł) i składki¹³ (11 145,7 tys. zł), a następnie 25,7% koszty usług obcych (28 150,4 tys. zł).

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Zarządzenie Nr 6 Ministra Cyfryzacji z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji gospodarki budżetowej pod nazwą "Centralny Ośrodek Informatyki" (Dz. Urz. MC z 2015 poz. 7, ze zm.) – wejście w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. Tekst jednolity uwzględniający zmiany wprowadzone zarządzeniem nr 28 MC z dnia 22 października 2017 roku zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu instytucji gospodarki budżetowej pod nazwą „Centralny Ośrodek Informatyki” (Dz. U. Min. Cyf. z 2017 r. poz. 32).

¹⁰ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Cyfryzacji (Dz. U. poz. 1716), obsługę Ministra zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

¹¹ Zarządzenia Dyrektora COI w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Centralnego Ośrodka Informatyki nr: 77/2020 z 7 sierpnia 2020 r. (ze zm.), 39/2021 z 29 października 2021 r., 46/2021 z 1 grudnia 2021 r., 17/2022 z 17 marca 2022 r., 27/2022 z 29 kwietnia 2022 r., 32/2022 z 1 czerwca 2022 r., 46/2022 z 27 lipca 2022 r., 65/2022 z 2 listopada 2022 r. (ze zm.).

¹² Zmieniona zarządzeniem Nr 29/2022 Dyrektora COI z dnia 10 maja 2022 r. w sprawie zmian w dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości w Centralnym Ośrodku Informatyki.

¹³ Na: ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, PPK.

Dyrektor Departamentu Finansów (dalej: Dyrektor DF) wyjaśnił, że niepełna realizacja planu w zakresie kosztów związana była w 2021 r. z oszczędnościami w ramach kosztów funkcjonowania, m.in. w zakresie:

- usług obcych w związku z mniejszym wykorzystaniem zasobów ludzkich oraz niższych kosztów wysyłki sms służących do autoryzacji (15 921 tys. zł); wynagrodzeń oraz zapłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy (2 477 tys. zł mniej niż zaplanowano); niższą amortyzacją (2 127 tys. zł),
- zużycia materiałów i energii, z uwagi na przejście większości pracowników na pracę zdalną (956 tys. zł).

W ramach pozostałych kosztów, jak wyjaśnił Dyrektor DF, oszczędności uzyskano głównie na: zakupie czterech przełączników SAN; kosztach świadczenia usług wysyłania krótkich wiadomości tekstowych w ramach umowy Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów (dalej: ZIR); zakupie serwerów oraz oprogramowania do umowy na rozwój Systemu Rejestrów Państwowych (dalej: SRP). Na 2022 r. przesunięto zakupy systemu DNS (922 tys. zł) i serwerów w ramach umowy ZIR (584 tys. zł).

(akta kontroli str. 176-209)

Realizacja planu finansowego COI w 2022 r.

Przychody ogółem, według stanu na 30 czerwca 2022 r., zrealizowano w kwocie 155 787,5 tys. zł, co stanowiło 32,8% planu finansowego po zmianach. Były one wyższe o 145,2% niż przychody ogółem na dzień 30 czerwca 2021 r. (63 540,1 tys. zł). Na koniec czerwca 2022 r. 154 362,1 tys. zł stanowiły przychody netto z prowadzonej działalności (99,1% przychodów ogółem).

(akta kontroli str. 176-178, 672-677 pliki: 1849, 2866-2868)

Koszty ogółem, według stanu na 30 czerwca 2022 r., wyniosły 147 371,3 tys. zł, tj. 31,0% planu po zmianach (474 924,0 tys. zł). Były one wyższe o 189,6% od kosztów ogółem wg stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedniego (50 890,9 tys. zł). W kosztach ogółem 56,4% (83 184,4 tys. zł) stanowiły koszty przekazanego sprzętu na rzecz MC. Pozostałe 43,6% (64 186,9 tys. zł) to koszty funkcjonowania, w których najwyższy udział miały wynagrodzenia łącznie ze składkami – 61,0% (39 148,4 tys. zł) i usługi obce – 33,9% (21 790,7 tys. zł).

Dyrektor DF wyjaśnił, że *prognozowane nieosiągnięcie wykonania Planu finansowego COI na 2022 r. w zakresie przychodów dotyczy pozycji – przychody netto z prowadzonej działalności, a w zakresie kosztów dotyczy pozycji – pozostałe koszty i związane jest przede wszystkim z niższymi wartościami zakupów lub przesunięciem planowanych do odsprzedaży na rzecz Ministra Cyfryzacji zakupów usług, towarów i materiałów na rok 2023. Wyjaśnił, że zgodnie z aktualną wiedzą, nie wszystkie pozycje zostaną zrealizowane w 2022 r., w szczególności:*

- *budowa ekosystemu środowisk testowych w ramach umowy na administrowanie ZIR, ujęta w planie w wysokości 30 023 tys. zł (aktualny status prac: oczekiwanie na zgodę na sfinansowanie zadania przez KPRM),*
- *modernizacja CEPS wraz z zakupem sprzętu i licencji na potrzeby CEPS i KN CEP – część II uwzględnionej w planie w wysokości 11 685 tys. zł (aktualny status: zgoda KPRM na sfinansowanie zadania w roku 2023, prowadzone są prace przygotowawcze do ogłoszenia postępowania).*

(akta kontroli str. 176-178)

2. W 2021 r. w COI przychody netto z działalności podstawowej realizowane na rzecz organu założycielskiego, określone w Statucie COI w § 2 ust. 2 pkt 1-9¹⁴ i 11¹⁵, wykonano w kwocie 192 591,4 tys. zł, tj. 98,6% tych przychodów. Pozostałe 2 696,0 tys. zł, tj. 1,4% przychodów z działalności podstawowej stanowiły przychody zrealizowane na rzecz pozostałych jsfp, w związku z § 2 ust. 2 pkt 11 Statutu COI. Ustalono, że 69,1% tych przychodów (135 052,8 tys. zł) pochodziło ze sprzedaży produktów, a 30,9% (60 234,6 tys. zł) ze sprzedaży towarów i materiałów.

W strukturze przychodów z działalności podstawowej najwyższe przychody osiągnięto w związku z realizacją zadań dotyczących:

- § 2 ust. 2 pkt 3 Statutu COI – 61 897,9 tys. zł, tj. 32% tych przychodów;
- § 2 ust. 2 pkt 1 Statutu COI – 45 796,4 tys. zł, tj. 23%;
- § 2 ust. 2 pkt 2 Statutu COI – 33 743,2 tys. zł, tj. 17%.

Koszty ogółem poniesione w związku z przedmiotem działalności podstawowej COI wyniosły w 2021 r. 168 783,1 tys. zł, z czego 167 561,7 tys. zł (99,3%) było związane z realizacją zadań na rzecz organu założycielskiego, a 1 221,4 tys. zł (0,7%) z realizacją zadań na rzecz pozostałych jsfp. Z tego: 109 427,4 tys. zł (64,8%) to koszty związane ze sprzedażą produktów, 59 355,7 tys. zł (35,2%) związane ze sprzedażą towarów i materiałów, natomiast koszty operacyjne stanowiły 0,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 11-12)

Kontrola wykazała, że w 2021 r. koszty realizacji dwóch zadań: *Katalogi Administracji Publicznej* (16/DRU/20) oraz *Integracja eDok-eRPL* przewyższyły ujęte z ich tytułu przychody łącznie o 3 284,1 tys. zł. Wynikało to z wielokrotnych zmian wymagań biznesowych przez zamawiającego (KPRM) i wynikającego z tego wzrostu pracochłonności w przypadku pierwszego z tych zadań oraz rezygnacją organu założycielskiego z realizacji przez COI drugiego z zadań.

(akta kontroli str. 180-209, 672-677 pliki: 11-12)

Według stanu na 30 czerwca 2022 r. przychody netto z działalności podstawowej realizowane na rzecz organu założycielskiego w COI (w § 2 ust.2 pkt 1-9 Statutu COI), wyniosły 154 428,0 tys. zł i stanowiły 99,0% przychodów COI z tej działalności

¹⁴ – §2 ust. 2 pkt 1 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług, pozwalających na sprawną realizację zadań publicznych wynikających z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2022 poz. 988), w zakresie prowadzenia centralnej ewidencji pojazdów oraz centralnej ewidencji kierowców – (CEPIK);

– §2 ust. 2 pkt 2 odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług w zakresie zadań publicznych wynikających z ustaw innych niż Prawo o ruchu drogowym, regulujących sposób funkcjonowania ewidencji lub rejestrów państwowych innych niż wymienione w pkt 1, a w szczególności wchodzących w skład Systemu Rejestrów Państwowych: Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Stanu Cywilnego oraz innych, a także Centralnej Ewidencji Wydanych i Unieważnionych Dokumentów Paszportowych – (SRP);

– §2 ust. 2 pkt 3 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług w zakresie utrzymania centrów komputerowych dla systemów informatycznych i teleinformatycznych prowadzonych lub przewidzianych do prowadzenia przez Ministra oraz zasobów w nich eksploatowanych – (ZIR);

– §2 ust. 2 pkt 4 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra i innych podmiotów usług w zakresie tworzenia e-usług, w szczególności dla obywateli i przedsiębiorców – (eUsługi/eDoręczenia);

– §2 ust. 2 pkt 5 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług w zakresie utrzymania i rozwoju – (ePUAP);

– §2 ust. 2 pkt 6 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług z zakresu informatyzacji, telekomunikacji i teleinformatyki oraz zarządzania informacją, w szczególności w zakresie utrzymania, serwisu, budowy, rozwoju i eksploatacji systemów informatycznych i teleinformatycznych prowadzonych lub przewidzianych do prowadzenia przez Ministra, w tym systemu teleinformatycznego eDOK oraz realizacja dostaw i robót budowlanych niezbędnych do wykonywania tych zadań na rzecz Ministra – (WIIP /eDziennik /JIRA /LSI);

– §2 ust. 2 pkt 7 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług z obszaru identyfikacji elektronicznej, w szczególności w zakresie obsługi profilu zaufanego – (PZ/RCT);

– §2 ust. 2 pkt 8 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług związanych z prowadzeniem przez tego Ministra centrum certyfikacji – (CC/SPOC);

– §2 ust. 2 pkt 9 – odpłatne wykonywanie na rzecz Ministra usług audytu, analiz, ekspertyz oraz konsultacji z zakresu informatyzacji – (HelpDesk POPC).

¹⁵ § 2 ust. 2 pkt 11 – odpłatne wykonywanie, na podstawie odrębnych umów, usług związanych z realizacją zadań określonych w ust. 1 na rzecz innych podmiotów – (eDOK). W ramach tego zadania COI poniósł koszty w związku z realizacją – na rzecz KPRM – projektu Integracja eDok-eRPL (koszty w wysokości 14,5 tys. zł wykazano w ww. łącznej kwocie z działalności podstawowej realizowanej na rzecz organu założycielskiego).

oraz 98,2% wszystkich przychodów jednostki. Pozostałe 1 504,2 tys. zł, tj. 1,0% tych przychodów stanowiły przychody zrealizowane na rzecz pozostałych jsfp (§ 2 ust. 2 pkt 11 Statutu COI). Z ww. przychodów niemal 54,0% (83 367,2 tys. zł) pochodziło ze sprzedaży towarów i materiałów, blisko 46,0% (70 994,8 tys. zł) ze sprzedaży produktów, a pozostałe 66,0 tys. zł (0,04%) stanowiły przychody operacyjne.

W strukturze przychodów z działalności podstawowej najwyższe przychody osiągnięto w związku z realizacją zadań dotyczących:

- § 2 ust. 2 pkt 6 Statutu COI – 54 878,6 tys. zł, tj. 35,5% tych przychodów;
- § 2 ust. 2 pkt 3 Statutu COI – 43 242,2 tys. zł, tj. 28,0%;
- § 2 ust. 2 pkt 1 Statutu COI – 15 913,1 tys. zł, tj. 10,3%.

Na dzień 30 czerwca 2022 r. koszty ogółem poniesione w związku z przedmiotem działalności podstawowej COI wyniosły 147 319,1 tys. zł, z czego 146 461,8 tys. zł (99,4%) było związane z realizacją zadań na rzecz organu założycielskiego, a 857,3 tys. zł (0,6%) w związku z realizacją zadań na rzecz pozostałych jsfp. Z tego koszty w wysokości 83 184,4 tys. zł (niemal 56,5%) związane były ze sprzedażą towarów i materiałów, a 64 069,1 tys. zł (43,5%) to koszty związane ze sprzedażą produktów, natomiast koszty operacyjne stanowiły 65,6 tys. zł (0,04%).

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 11-12)

W ramach zadań wykonywanych na rzecz organu założycielskiego, według stanu na 30 czerwca 2022 r., wystąpił ujemny wynik finansowy, wynikający z bieżącego harmonogramu realizacji umów:

- 2 572,0 tys. zł w związku z realizacją zadania określonego w § 2 ust. 2 pkt 2 Statutu COI; Dyrektor DF wyjaśnił, że w ramach umowy nr 15/DSP/2018 związanej z Rejestrem Dokumentów Paszportowych oraz Modułem Powiadomień, poniesiono koszty, natomiast zafakturowanie przychodu nastąpi po odbiorze kolejnych produktów prac, w tym po uruchomieniu produkcyjnym Rejestru Dokumentów Paszportowych;
- 559,1 tys. zł w związku z zadaniem określonym w § 2 ust. 2 pkt 6 Statutu COI (WIIP/eDziennik/JIRA /LSI). Dyrektor DF wyjaśnił, że ujemny wynik finansowy związany był z realizacją dwóch umów: nr 278/DRU/21 na budowę rządowej chmury obliczeniowej i katalogu usług (wydanie I i II) (...). Rozliczenie kosztów prac własnych poniesionych przez COI nastąpi po przekazaniu wszystkich elementów stanowiących dany produkt. Zgodnie z Polityką rachunkowości (...) prace objęte tą umową podlegają wycenieniu na koniec roku obrotowego; nr 1422/DAIP/22 na budowę Lokalnego Systemu Informatycznego. Przychody z tytułu realizacji prac objętych ww. umową zrealizowane będą na koniec 2022 r.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 11-12)

Zgodnie ze Statutem COI (§ 3), COI może prowadzić działalność inną niż podstawowa, przy zachowaniu zasady, że nie będzie to wpływać negatywnie na realizację zadań podstawowych. W COI nie realizowano przychodów w takim zakresie.

W okresie objętym kontrolą w COI uzyskano przychody z działalności innej niż określona w Statucie COI w łącznej wysokości 1 751,4 tys. zł. W tym:

- pozostałe przychody stanowiły łącznie 805,6 tys. zł, z tego: otrzymane odszkodowania i kary (392,0 tys. zł), pozostałe przychody operacyjne (286,5 tys. zł), zysk ze zbycia niefinansowych aktywów (127,1 tys. zł);
- przychody finansowe – 945,8 tys. zł, tj. odsetki od depozytów u MF.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 11-12)

Badanie przeprowadzone na wylosowanej próbie przychodów o łącznej wartości netto 6 463,3 tys. zł¹⁶ wykazało, że:

- przychody ujęte w księgach rachunkowych jako przychody z działalności podstawowej, zostały osiągnięte w wyniku realizacji zadań określonych w Statucie COI dla tego rodzaju działalności;
- zbadane przychody z działalności innej niż podstawowa zostały prawidłowo zakwalifikowane do tego rodzaju działalności.

(akta kontroli str. 126-132)

3. W COI w okresie objętym kontrolą realizowano 638 umów w zakresie działalności podstawowej, w tym:

- 30 umów na rzecz organu założycielskiego. Łączna wartość netto 29 umów wynosiła 1 566 377,3 tys. zł, natomiast w umowie dotyczącej *Udzielenia przez COI licencji na korzystanie z Systemu eDok 3.0 oraz dokumentacji wraz z prawem do udzielania sublicencji użytkownikom* ustalono wynagrodzenie w wysokości 1,0 tys. zł za każdą udzieloną licencję;
- 608 umów na rzecz jsfp (głównie gmin, urzędów, inspekcji) na łączną kwotę 8 476,0 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą COI świadczył na rzecz organu założycielskiego również usługi polegające na odsprzedaży towarów i usług, które sam wcześniej zakupił. W związku z powyższym, w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r., Ośrodek zawarł z kontrahentami zewnętrznymi 120 umów na zakup towarów i usług na łączną kwotę 214 123,3 tys. zł (52 umowy w 2021 r. i 68 umów do końca czerwca 2022 r.). Z prowadzonych badań wynika, że podlegające odsprzedaży towary i usługi były w większości powiązane z infrastrukturą i systemami zarządzanymi przez COI.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 13-14, 137)

Szczegółowym badaniem w zakresie zasad, jakimi kieruje się jednostka przy ustalaniu cen za swoje wyroby i usługi oraz rzetelności ich ustalania (w tym maksymalnej kwoty umowy) dla poszczególnych odbiorców, objęto 45 umów¹⁷ (49 faktur VAT oraz jedno polecenie księgowania¹⁸). W ww. próbie 15 umów¹⁹ realizowanych przez COI było umowami długookresowymi, tj. zawartymi na okres przekraczający 12 miesięcy.

Łączny przychód uzyskany w związku z realizacją umów poddanych badaniu kontrolnemu, w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r., wyniósł 350 060,8 tys. zł, z tego 346 056,6 tys. zł w ramach ośmiu umów realizowanych na rzecz organu założycielskiego i 4 004,2 tys. zł w ramach 37 umów na rzecz innych jednostek.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 13-14, 15-137, 346-536, 549-771)

¹⁶ Badaniem objęto 50 pozycji przychodów z działalności podstawowej (po 25 z 2021 r. i z pierwszego półrocza 2022 r.) oraz 10 pozycji przychodów innych niż Statutowe (po pięć z każdego roku). Łączna wartość wystawionych w związku z działalnością podstawową 25 faktur dot. 2021 r. wynosiła 5 079,5 tys. zł, a 25 faktur dot. 2022 r. – 1 383,8 tys. zł. Wartość zbadanych przychodów z działalności innej niż podstawowa to 18,2 tys. zł.

¹⁷ Dobranych w sposób losowy z zapisów księgowych dotyczących przychodów ze sprzedaży, w tym: osiem umów realizowanych na rzecz organu założycielskiego (nr umów: 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/MC/2016 4/U/COI/MC/2016, 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019), 20/DZS/2020 (2/U/COI/MC/2020), 278/DRU/21 (6/U/COI/MC/2021), 507/DZS/21 (7/U/COI/MC/2021), 902/DZS/21 (9/U/COI/MC/2021), 491/DZS/22 (3/U/COI/MC/2022) oraz 37 umów realizowanych na rzecz jsfp (nr umów: BF-WPP-2375-2-2-DAP/2021, 29/COI/L/2021/SMP, 108/COI/L/2021/SMP, 6/COI/L/2021/SMP, 8/COI/L/2021/SMP, 44/COI/L/2022/SMP, 47/COI/L/2021/SMP, 80/COI/L/2022/SMP, 87/COI/L/2021/SMP, 92/COI/L/2022/SMP, 96/COI/L/2022/SMP, 140/COI/L/2022/SMP, 146/COI/L/2022/SMP, 151/COI/L/2022/SMP, 162/COI/L/2021/SMP, 158/COI/L/2021/SMP, 8/COI/L/2021/SUSC, 19/COI/L/2022/USC, 26/COI/L/2022/USC, 113/U/COI-RZ/2021, 43/U/COI-RZ/2021, 96/U/COI-RZ/2020, 56/U/COI-RZ/2020, 87/U/COI-RZ/2021, 127/U/COI-RZ/2021, 19/U/COI-RZ/2020, 86/U/COI-RZ/2020, 68/U/COI-RZ/2021, 99/U/COI-RZ/2018, 53/U/COI-RZ/2021, 81/U/COI-RZ/2021, 12/2021 31/U/COI-RZ/2021, 91/U/COI-RZ/2019, 101/U/COI-RZ/2019, 14/COI/L/2021/SUSC, 153/COI/L/2021/SMP, 105/U/COI-RZ/2021).

¹⁸ Związane z przeprowadzeniem obmiaru technicznego wykonania prac w ramach umowy 278/DRU/2021.

¹⁹ Umowy nr: 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/MC/2016 4/U/COI/MC/2016, 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019), 20/DZS/2020 (2/U/COI/MC/2020), 278/DRU/21 (6/U/COI/MC/2021), 507/DZS/21 (7/U/COI/MC/2021), 902/DZS/21 (9/U/COI/MC/2021), 491/DZS/22 (3/U/COI/MC/2022), 934/BI/21 43/U/COI-RZ/2021, 68/U/COI-RZ/2021, 99/U/COI-RZ/2018, 53/U/COI-RZ/2021, 81/U/COI-RZ/2021, 91/U/COI-RZ/2019, 101/U/COI-RZ/2019.

Zasady kalkulacji cen dla każdego z rodzajów zawieranych i realizowanych umów na rzecz organu założycielskiego ustalano odrębnie uwzględniając specyfikę realizacji danego rodzaju usług. Pozostałe usługi na rzecz jsfp wyliczane były głównie na podstawie pracochłonności.

Natomiast za zakupy zewnętrzne związane z odsprzedażą towarów i usług dla organu założycielskiego wynagrodzenie wyliczane było na podstawie Porozumienia z 21 października 2019 r.²⁰ (dalej: Porozumienie), tj. wysokość wynagrodzenia COI uzależniona była od wartości zawartej umowy z dostawcą towarów lub usług²¹. Wyjątek stanowiła umowa²² na *Budowę Rządowej Chmury Obliczeniowej i Katalogu Usług* realizowana w ramach unijnego projektu „Wspólna Infrastruktura Informatyczna Państwa”, gdzie wynagrodzenie z tytułu odsprzedaży wyliczane było na zasadach określonych dla tego projektu.

We wszystkich zbadanych umowach długookresowych zasady kalkulacji cen zostały sformalizowane i prawidłowo przyjęte do stosowania. W przypadku umów realizowanych na rzecz Ministra, gdy część postanowień umowy dotyczyła zapewnienia usług zewnętrznych²³, obowiązywały w tym zakresie zasady kalkulacji ceny określone w Porozumieniu. Ponadto stwierdzono, że COI nie przysługiwało żadne inne wynagrodzenie niż wymienione w umowie, ani roszczenie o zwrot kosztów wykonania umowy.

W sześciu spośród 15 umów długookresowych zawarto klauzule waloryzacyjne i postanowienia dotyczące zmiany stawek podatku VAT. Z siedmiu aneksowanych umów²⁴, tylko w jednej zmieniono wysokość wynagrodzenia powołując się na klauzulę waloryzacyjną²⁵. W pozostałych dziewięciu badanych umowach nie zawarto postanowień dotyczących zmiany stawki podatku VAT, a w siedmiu z nich również klauzuli waloryzacyjnej²⁶.

Dyrektor DF wyjaśnił, że w umowach zawartych z Ministrem Cyfryzacji, w postanowieniach końcowych zawarto zobowiązanie stron umowy do wzajemnego informowania się o okolicznościach uzasadniających konieczność zmiany umowy, w tym również w przypadku zmiany stawki podatku VAT. W związku z powyższym umowy zawierane przez COI mogą podlegać zmianie, aneksowaniu.

Pozostałe 30 umów objętych badaniem stanowią krótkoterminowe umowy licencyjno-serwisowe mikroPesel, USC, umowy serwisowe e-Dok oraz utrzymania systemu

²⁰ Zawarte pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Cyfryzacji a Centralnym Ośrodkiem Informatyki, zgodnie z którym COI świadczy na rzecz organu założycielskiego usługi polegające na odsprzedaży towarów i usług w ramach realizowanych umów utrzymaniowych oraz rozwojowych na podstawie przekazanej zgody, zlecenia lub umowy.

W przypadku gdy łączna wartość netto wynagrodzenia wykonawcy zewnętrznego ustalona w zawartej z nim umowie na usługę zewnętrzną wynosiła mniej niż równowartość kwoty 30 000 euro, wynagrodzenie netto dla COI miało wynieść 3% od wartości tego wynagrodzenia. Gdy łączna wartość netto wynagrodzenia wykonawcy była równa lub większa niż 30 000 euro, a mniejsza niż 144 000 euro, wynagrodzenie netto dla COI miało wynosić 7,0 tys. zł. Gdy łączna wartość netto była równa lub większa od 144 000 euro, ale mniejsza niż 5 mln zł, wynagrodzenie netto dla COI miało wynieść 50,0 tys. zł. W przypadku gdy łączna wartość netto wynagrodzenia była równa lub większa 5 mln zł, wynagrodzenie netto dla COI miało wynieść 200,0 tys. zł. Ponadto, gdyby łączna wartość marży przekroczyła 3% wartości faktur netto za usługi zewnętrzne, wówczas COI miał zwrócić organowi założycielskiemu nadwyżkę powyżej 3%.

²² Nr 278/DRU/21 (6/U/COI/MC/2021).

²³ Dotyczy umów o nr: 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/MC/2016 4/U/COI/MC/2016, 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019), 507/DZS/21 (7/U/COI/MC/2021).

²⁴ Umowy o nr: 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/MC/2016 4/U/COI/MC/2016, 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019), 20/DZS/2020 (2/U/COI/MC/2020), 507/DZS/21 (7/U/COI/MC/2021), 902/DZS/21 (9/U/COI/MC/2021), 491/DZS/22 (3/U/COI/MC/2022).

²⁵ Aneks nr 2 do umowy nr 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019) zawartej pomiędzy COI a Ministerstwem Cyfryzacji, z mocą obowiązującą od 1 września 2020 r. podpisany w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 2294), która przewidywała prowadzenie Rejestru Danych Kontaktowych, zwiększono wynagrodzenie za Usługi Utrzymania do zwiększonej liczby Usług Wspierających Procesy Biznesowe.

²⁶ W umowach o nr: 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/MC/2016 4/U/COI/MC/2016 nie zawarto postanowień dotyczących zmiany stawki podatku VAT. W umowach o nr: 278/DRU/21 (6/U/COI/MC/2021), 101/U/COI-RZ/2019, 91/U/COI-RZ/2019, 81/U/COI-RZ/2021, 53/U/COI-RZ/2021, 99/U/COI-RZ/2018, 68/U/COI-RZ/2021 nie zawarto postanowień dotyczących zmiany stawek podatku VAT oraz dotyczących waloryzacji wynagrodzenia.

Portal zbiorów publicznych, zostały zawarte na okres 12 miesięcy²⁷. W umowach tych kalkulacja ceny odbywała się na zasadach ogólnych przyjętych w COI, dotyczących tego rodzaju umów. Dyrektor Departamentu Realizacji wyjaśnił, że *wynagrodzenie kwartalne związane z systemami mikroPesel, USC, eDok określane jest w oparciu o takie współczynniki jak: liczba wykorzystywanych licencji oprogramowania, indywidualnie określane warunki serwisu, liczbę mieszkańców gminy*. Kwoty wynagrodzenia ryczałtowego oraz stawki za prace dodatkowe waloryzowano przy podpisywaniu umów na kontynuację współpracy o wskaźnik oparty na inflacji.

(akta kontroli str. 14-16, 247-250, 283-287, 410-412, 422-424, 672-677 pliki: 83-129-137, 363-369, 370-402, 415-473, 474-536, 549-771, 787-788; 678-682)

4. W COI ewidencjonowano koszty w układzie rodzajowym oraz sporządzano rachunek wyników w układzie porównawczym. Pomocniczo dla celów zarządczych prowadzono ewidencję na kontach zespołu 5, gdzie księgowano koszty bezpośrednie przypisane do poszczególnych projektów oraz koszty pośrednie (koszty wydziałowe, koszty lokalizacji oraz koszty ogólnego zarządu). Koszty pośrednie przypisywano do projektów zgodnie z *Zasadami rozliczania kosztów na projekty lub zadania (MPK) realizowane przez Centralny Ośrodek Informatyki*²⁸ (dalej: *Zasady*). Dyrektor DF wyjaśnił, że ww. zarządzenie uwzględniało wytyczne Ministerstwa Cyfryzacji dot. sposobu rozliczania kosztów pośrednich²⁹.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 132, 135, 2837-2838)

W Polityce rachunkowości ustalono, że do ewidencji kosztów pośrednich stosuje się konta zespołu 5, w tym: konto 520 do ewidencji kosztów wydziałowych; konto 530 do ewidencji kosztów utrzymania lokalizacji; konto 551 do ewidencji kosztów ogólnego zarządu. Przed zakończeniem okresu sprawozdawczego koszty ujęte na ww. kontach rozksięgowywano zgodnie z *Zasadami* i ujmowano je jako „Koszty z rozliczenia” w ramach zawartych umów przychodowych na koncie 503.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 2830-2831)

Szczegółowe badanie przeprowadzone na próbie 30 faktur sprzedaży³⁰ wykazało, że zaksięgowano je w okresie wystąpienia operacji gospodarczej, zgodnie z zasadą memoriału wyrażoną w art. 6 ust. 1 uor.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 891-1213; 683)

Badanie pięciu umów wieloletnich³¹ wykazało, że kalkulacje kosztów wykonania umów dokonywane były według przyjętego schematu, wskaźniki narzutów kosztów pośrednich ustalono zgodnie z *Zasadami*.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 36-53, 54-81, 378-402, 363-365, 425-456, 481-507, 512-514, 549-564, 633-663, 664-672)

²⁷ Umowy nr: BF-WPP-2375-2-2-DAP/2021, 29/COI/L/2021/SMP, 108/COI/L/2021/SMP, 6/COI/L/2021/SMP, 8/COI/L/2021/SMP, 44/COI/L/2022/SMP, 47/COI/L/2021/SMP, 80/COI/L/2022/SMP, 87/COI/L/2021/SMP, 92/COI/L/2022/SMP, 96/COI/L/2022/SMP, 140/COI/L/2022/SMP, 146/COI/L/2022/SMP, 151/COI/L/2022/SMP, 162/COI/L/2021/SMP, 158/COI/L/2021/SMP, 8/COI/L/2021/SUSC, 19/COI/L/2022/USC, 26/COI/L/2022/USC, 113/U/COI-RZ/2021, 934/BI/21 43/U/COI-RZ/2021, 96/U/COI-RZ/2020, 56/U/COI-RZ/2020, 87/U/COI-RZ/2021, 127/U/COI-RZ/2021, 19/U/COI-RZ/2020, 86/U/COI RZ/2020, 12/2021 31/U/COI-RZ/2021, 14/COI/L/2021/SUSC, 153/COI/L/2021/SMP, 105/U/COI-RZ/2021.

²⁸ Wprowadzone Zarządzeniem Nr 5/2019 Dyrektora COI z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Zasad rozliczania kosztów na projekty lub zadania (MPK) realizowane przez Centralny Ośrodek Informatyki*; Zarządzeniem Nr 8/2021 Dyrektora COI z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia *Zasad rozliczania kosztów na projekty lub zadania (MPK) realizowane przez Centralny Ośrodek Informatyki*; a następnie Zarządzeniem Nr 3/2022 Dyrektora COI z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia *Zasad rozliczania kosztów na projekty lub zadania (MPK) realizowane przez Centralny Ośrodek Informatyki*.

²⁹ Pismo MC nr DUIRS-III.6103.1.2017 z 2 października 2017 r.

³⁰ Po 10 faktur wystawionych w ostatniej dekadzie grudnia 2021 r., pierwszej dekadzie stycznia 2022 r. i w ostatniej dekadzie czerwca 2022 r.

³¹ Umowy nr: 934/BI/21 43/U/COI-RZ/2021, 101/U/COI-RZ/2019, 23/DSP/2019/SRP (3/U/COI/MC/2019), 2/U/COI/MC/2016, 1/DIT/U/COI/2016 4/U/COI/MC/2016.

W COI m.in. w celu monitorowania rentowności poszczególnych rodzajów działalności przygotowywano dla kierownictwa w cyklach miesięcznych informację zarządczą w formie raportu. Raport zawierał również bilans oraz rachunek wyników. Bilans uwzględniał aktywa (trwałe, obrotowe, środki pieniężne i inne aktywa pieniężne) oraz pasywa (kapitał własny i zobowiązania oraz rezerwy na zobowiązania) według stanu na koniec każdego miesiąca. Natomiast w comiesięcznym rachunku zysków i strat m.in. prezentowano przychody i koszty za dany miesiąc oraz narastająco od początku roku. Różnica między przychodami netto ze sprzedaży oraz kosztami działalności operacyjnej pozwalała ustalić wygenerowany zysk lub stratę ze sprzedaży, z działalności operacyjnej, z działalności gospodarczej oraz zysk lub stratę netto.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 281-299)

5. Wynagrodzenie należne pracownikom COI za grudzień 2021 r. oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi zostało zaksięgowane jako koszt grudnia 2021 r., zgodnie z zasadą memoriału wyrażoną w art. 6 ust. 1 uor.

Dodatkowe wynagrodzenie roczne zgodnie z Regulaminem wynagradzania³² może być przyznane tylko w przypadku, gdy COI: osiągnął wynik finansowy mieszczący się w zatwierdzonym planie finansowym, terminowo zrealizował zobowiązania o charakterze publicznoprawnym i uzyskał zatwierdzenie sprawozdania finansowego za rok obrotowy.

Dyrektor COI, po otrzymaniu informacji o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych COI za 2021 r. oraz w wyniku spełnienia pozostałych ww. przesłanek, wydał decyzje w sprawie wypłaty tego świadczenia. W dniu 27 stycznia 2022 r. podpisał wniosek o zawiązanie rezerw kosztowych, w tym na dodatkowe wynagrodzenie roczne w łącznej kwocie 3 500,0 tys. zł (wynagrodzenie brutto) oraz pochodne od tych wynagrodzeń (678,3 tys. zł). Dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2021 r. zostało naliczone i wypłacone w marcu 2022 r. Ostateczne rozliczenie rezerwy kosztowej na dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2021 r., na łączną kwotę 3 240,3 tys. zł, nastąpiło w maju 2022 r.

W okresie objętym kontrolą pracownikom COI wypłacono nagrody roczne i nagrody uznaniowe w łącznej kwocie 3 078,3 tys. zł. Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 za IV kwartał 2021 r. w latach 2020 i 2021, za który zostały wypłacone nagrody nie wystąpiła strata.

(akta kontroli str. 8-19, 27-31, 141-150, 513, 522, 672-677 pliki: 173-177, 772-784, 789, 1841-1849, 2887)

6. W COI przestrzegano zasad i ograniczeń wysokości wynagrodzeń kierownictwa jednostki. Wynagrodzenia Dyrektora COI, jego zastępców oraz Głównej Księgowej nie przekraczały wysokości stawek określonych w ustawie o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi oraz rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów³³.

(akta kontroli str. 8-19, 27-31, 141-150, 455-522, 672-677 pliki: 173-177, 772-784, 789, 1218-1220, 1841-1849, 2887)

7. Zgodnie art. 24 ust 3 ufp koszty instytucji gospodarki budżetowej mogą być ponoszone tylko w ramach uzyskanych przychodów, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji instytucji gospodarki budżetowej. Ustalono, że wg stanu na koniec stycznia i lutego w roku 2021 i 2022 poniesione przez COI koszty nie były wyższe niż

³² Regulaminu wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą, załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7/2022 Dyrektora COI.

³³ Rozporządzenie z dnia 3 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu podmiotów o szczególnym znaczeniu dla państwa, w których może być podniesiona maksymalna kwota wynagrodzenia miesięcznego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1413).

stan środków pieniężnych z poprzedniego okresu i stan bieżących przychodów. W związku z tym, że art. 24 ust. 3 ufp nie precyzuje jakich przychodów dotyczy, tj. zaplanowanych przychodów, czy do wysokości zafakturowanych lub faktycznie zrealizowanych przychodów czy jeszcze w inny sposób, Dyrektor DF wyjaśnił, że *planowanie wyniku finansowego na dany rok obrotowy odbywa się przy założeniu ponoszenia planowanych kosztów jedynie do wysokości planowanych do uzyskania przychodów w danym roku obrotowym. (...).*

Nie wprowadzono wewnętrznych regulacji określających zasady zapewniające realizację obowiązku wynikającego z art. 24 ust. 3 ufp.

Dyrektor DF podał, że *koszty pokrywane są, co do zasady, w pierwszej kolejności ze stałych, miesięcznych przychodów z tytułu umów z obszaru Utrzymania, przychodów z umów z obszaru Operacji oraz kwartalnych przychodów od Pozostałych podmiotów z sektora finansów publicznych. Projekty rozwojowe, zgodnie z obowiązującymi umowami łączącymi COI z Ministrem właściwym ds. informatyzacji, rozliczane są na podstawie zrealizowanych prac. Z uwagi na proces kontraktowania, większość prac realizowanych przez COI rozliczanych jest w drugiej połowie roku obrotowego i wówczas narastająco zwiększa się realizacja przychodów w planie finansowym.*

(akta kontroli str. 32-37, 523, 672-677 pliki: 210, 300, 2830-2832)

8. W COI, w okresie objętym kontrolą, nie zaciągnięto zobowiązań przewyższających 30% rocznych przychodów (o których mowa w art. 28 ust. 3 ufp).

Dyrektor DF podał, że *COI nie zidentyfikował żadnych wytycznych (interpretacji prawnych), jaki okres poddany powinien zostać analizie, zatem w przypadku umów o znacznej wartości, dla których zachodziło przypuszczenie, że udział może zostać przekroczony, badano historyczne oraz prognozowane roczne przychody COI. Przykładowo na początku stycznia 2022 r. przekazano do organu założycielskiego pismo w zakresie kontynuacji umowy najmu powierzchni biurowej w Warszawie. W dołączonym opracowaniu odniesiono się do historycznego wykonania za 2020 r., do obowiązującego planu finansowego z 2021 r. oraz do lat 2022-2024 określonych w projekcie planu finansowego za 2021 r.*

Według stanu na 30 czerwca 2022 r. w COI nie wystąpiły zobowiązania przeterminowane. Kontrola wykazała, że zobowiązania COI były realizowane terminowo i nie wystąpiły zobowiązania sporne, roszczenia.

Natomiast zostały zapłacone odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatku VAT w roku 2021 w wysokości 1 701,00 zł i w I połowie 2022 r. w wysokości 655,00 zł. Wynikały one z korekt deklaracji podatku VAT oraz wycień odsetek na dzień zapłaty podatku VAT³⁴. Przyczyną złożenia korekt było m.in. wystawienie 14 faktur VAT po terminie określonym w art. 106i ust. 1 w zw. z art. 19a ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 27-150, 180-246, 524-532, 549-657, 672-677 pliki: 180, 210-280, 1563-1771, 1809-1810, 1846, 1850-1852, 1903-2200, 2539-2680)

9. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. w COI nie było należności przedawnionych, natomiast wystąpiły dwie należności przeterminowane:

- należność w wysokości 1 205,40 zł od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu za usługę utrzymania i rozwoju „Systemu zarządzania dokumentami i zadaniami pracowników e-Dok”; termin płatności za fakturę upływał 14 czerwca 2022 r. Płatność została uregulowana 1 lipca 2022 r.;

³⁴ W 2021 r. złożono pięć korekt podatku VAT a do końca I połowy 2022 r. złożono cztery korekty podatku VAT.

- należność w wysokości 2 150,29 zł od jednego kontrahenta (zwrot kosztów procesowych 1 617,00 zł oraz odsetki 533,29 zł). W dniu 7 listopada 2022 r. do COI wpłynęło postanowienie komornika umarzające postępowanie egzekucyjne z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 Kpc³⁵. Natomiast należność główna z tytułu kar naliczonych spółce została ujęta na koncie 290 odpisy aktualizujące inne należności na kwotę 5 737,00 zł.

(akta kontroli str. 180-246, 385-396, 533, 672-677 pliki: 1556-1559, 1832-1840, 1898-1902, 2540, 2924-2926)

10. Szczegółowym badaniem dotyczącym celowości i efektywności zawierania umów na zakup towarów i usług objęto 22 zapisy księgowe w zakresie kosztów³⁶ o łącznej wartości 4 669 134,70 zł. Stanowiły one 8,56% łącznej wartości tych kosztów poniesionych przez COI w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r.

Badanie wykazało m.in., że decyzje o rozpoczęciu procedury zakupu zostały poprzedzone analizą badania faktycznych potrzeb i celowości wydatku, a koszty zostały rzetelnie skalkulowane. Przed zaciągnięciem zobowiązania/podpisaniem umowy sprawdzano m.in.: zgodność z planem finansowym oraz z planem zamówień. Koszty zostały poniesione do wysokości kwot ujętych w planie finansowym, uregulowane terminowo i poniesione na potrzeby jednostki. Udzielając zamówień publicznych stosowano tylko tryb podstawowy zgodnie z ustawą Pzp³⁷. W przypadku czterech umów zawartych organem założycielskim, COI dokonując odsprzedaży na jego rzecz, naliczyło marżę zgodnie z § 1 Porozumienia.

(akta kontroli str. 534-538, 672-677 pliki: 142-150, 1221-1538, 2227-2231, 2512-2519, 2694-2698, 2772-2776, 2927-2931)

11. W COI systematycznie wzrastała liczba zatrudnionych pracowników. Na dzień 31 grudnia 2021 r. zatrudnienie wyniosło 656 osób i było wyższe o 94 osoby niż na koniec grudnia roku poprzedniego. W sprawozdaniu z działalności COI za 2021 r. podano, że wzrost zatrudnienia w 2021 r. wynikał z nowej strategii działalności COI i był związany z planowanym dalszym, intensywnym rozwojem organizacji i realizacją kluczowych projektów w zakresie cyfryzacji administracji publicznej w Polsce. Zatrudnienie na 30 czerwca 2022 r. wyniosło 795 pracowników (tj. wzrosło o 139 osób w odniesieniu do 2021 r.), z czego zadania wynikające ze Statutu COI realizowało 675, a zadania wsparcia 120. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu HR, zwiększenie zatrudnienia w 2022 r. w stosunku do 2021 r. podyktowane było zwiększeniem ilości kluczowych projektów, jakie zostały powierzone do wykonania COI.

(akta kontroli str. 452-453, 672-677 pliki: 2880-2881, 2999)

Dyrektor DF wyjaśnił, że *COI realizuje zadania rozwojowe wskazane w zakresie podstawowej działalności rozwojowe własnymi zasobami kadrowymi. (...) W przypadku niektórych projektów COI posiłkuje się okresowo zewnętrznymi konsultantami, których usługi są świadczone w ramach zawartych tzw. umów body-leasingowych. Aktualnie, w projektach rozwojowych udział bierze 64 konsultantów z body-leasingu.*

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 2541-2542)

³⁵ Zgodnie z którym postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

³⁶ Dobrane celowo z zapisów na kontach księgowych służących ewidencji kosztów: zużycia materiałów i energii (401), usług obcych (402) pozostałych kosztów (409) i usług pozostałych-odsprzedaż (412), dobierając do próby koszty o najwyższym ryzyku nieprawidłowości (w ocenie kontrolera). W szczególności próbą objęto zakupy związane z informatyką m.in.: rozszerzona opieka serwisowa ITSM, zakup sprzętu IT oraz drobnych materiałów eksploatacyjnych, zakup usług wsparcia technicznego ORACLE, usługi telekomunikacyjne bramka SMS, usługa wsparcia technicznego oprogramowania Vmware, zasoby ludzkie IT, rozbudowa platformy z usługą wsparcia, szkolenia, czynsz, zakup papieru ksero, artykułów chemicznych, płynu do dezynfekcji, świątecznego poczęstunku.

³⁷ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).

W COI podejmowano działania w celu podnoszenia kwalifikacji pracowników. Według sprawozdania z działalności w COI w 2021 r. 50% zatrudnionych zwiększyło swoje kompetencje. Zrealizowano także projekt pn. Praktycy-Praktykom, w którym doświadczeni w danej dziedzinie pracownicy COI prowadzili szkolenia wewnętrzne dla innych pracowników COI. W ramach 19 sesji szkoleniowych udział wzięło 546 słuchaczy. W okresie od stycznia do czerwca 2022 r. odbyło się 25 szkoleń, w których wzięło udział łącznie 136 pracowników.

W 2021 r. na szkolenia pracowników COI poniesiono koszty w łącznej wysokości 436,6 tys. zł, a w 2022 r. do końca czerwca – 299,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 2880-2881, 2999-3000)

W okresie od stycznia 2021 r. do czerwca 2022 r. COI poniosło koszty prac zleconych trzem firmom zewnętrznym w zakresie świadczenia usług testów bezpieczeństwa informatycznego oraz świadczenia usług audytów. Łączna wartość realizowanych zleceń przez trzech kontrahentów wyniosła 95,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 672-677 plik: 2542, 2885-2887)

12. Szczegółowe badanie zwiększenia stanu majątku w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r., obejmujące łącznie 15 zwiększeń stanu środków trwałych i WNiP³⁸, wykazało m.in., że:

- wydatki były ponoszone zgodnie z obowiązującymi w COI procedurami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych³⁹,
- wnioski o zakup zawierały rzetelne uzasadnienia potrzeby zakupu aktywów trwałych,
- COI posiadało środki na ich zakup; a w swoich zasobach nie miało danego składnika,
- zakupione składniki zostały faktycznie przekazane do użytkowania.

Przekazanie użytkownikom aktywów nastąpiło w terminie dostawy lub do 70 dni od dnia dostawy, natomiast w jednym⁴⁰ przypadku przekazanie nastąpiło po 362 dniach.

Dyrektor DF wyjaśnił, że przekazanie sprzętu użytkownikom po dłuższym upływie czasu od momentu dostawy wynikało głównie z ograniczonych możliwościami wydawania sprzętu w czasie stanu zagrożenia epidemicznego COVID-19.

Badanie wykazało również, że zakupione środki trwałe i WNiP zostały nabyte w celu realizacji zadań COI (w ramach badanej próby nie było wydatków związanych ze stanem zagrożenia epidemicznego COVID-19) oraz nie stwierdzono wydatków finansujących realizację zadań COI przez organy założycielskie lub inne jsfp.

Ponadto badanie wykazało, że:

- potrzeba pozyskania środków trwałych lub składników WNiP została zgłaszana przez komórkę, w której składniki miały być użytkowane i zawierała wyczerpujące uzasadnienie/analizę ich zakupu;
- zobowiązania zaciągnięto w ciężar i do wysokości kwot ujętych w planie finansowym jednostki dla środków przeznaczonych na wydatki majątkowe, z uwzględnieniem poszczególnych zakupów określonych w ewidencji analitycznej (np. plan rzeczowo-finansowy wydatków majątkowych);

³⁸ Na podstawie zapisów na kontach księgowych wg stanu na 31 grudnia 2021 r. i na 30 czerwca 2022 r. zespołu „0” aktywa trwałe oraz zespołu „1” środki pieniężne, rachunki bankowe oraz inne krótkoterminowe aktywa finansowe służących ewidencji kosztów (10 z roku 2021 i pięć z roku 2022).

³⁹ Zarządzenie nr 45/2018 Dyrektora COI z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień w COI, zarządzenie nr 55/2020 Dyrektora COI z dnia 2 lipca 2020 r. w sprawie zmiany Regulaminu udzielania zamówień w COI, zarządzenie nr 110/2020 Dyrektora COI z dnia 10 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień w COI, zarządzenie nr 2/2021 Dyrektora COI z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień w COI oraz zarządzenie nr 11/2022 Dyrektora COI z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie zmiany Regulaminu udzielania zamówień w COI.

⁴⁰ Dotyczy to OTW 0024/21 - przyjęcie laptopa nr inwentarzowy COI/011/002968/2020/487 i stacji dokującej K20A nr inwentarzowy COI/011/003076/2020/487.

- przed zaciągnięciem zobowiązania potwierdzono w planie finansowym posiadanie dostępnych środków finansowych na dany zakup i je zabezpieczono;
- nie dokonywano zmian terminów realizacji zakupu w trakcie realizacji procesu zakupu jak i po dokonaniu odbioru składnika majątku;
- w przypadku realizacji dostawy środków trwałych jednostka potwierdzała pisemnie – podpisując protokoły odbioru, że nabyte środki trwałe/WNiP były zgodne z wymaganiami zawartymi w umowie/zamówieniu, kompletne i zdane do użytku, w jednym przypadku nie została naliczona kara umowna (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- składniki aktywów trwałych zostały odebrane zgodnie z trybem przewidzianym w umowie/zamówieniu (protokół odbioru, osoby uprawnione do odbioru);
- zakupione składniki majątku zostały faktycznie przekazane do użytkowania;
- na potwierdzenie przyjęcia do użytkowania sporządzono dokumenty OT/OTW i wprowadzono składnik majątku do ewidencji majątku COI;
- jednostka prawidłowo ustaliła stawki amortyzacji i umorzenia składników majątku. W jednym OT stawka amortyzacji i umorzenia składnika majątku na dokumencie została wykazana w innej wartości niż w systemie Stock (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- badane środki trwałe zostały prawidłowo oznaczone nr inwentarzowym;
- umorzenia składników aktywów zostały naliczone prawidłowo;
- zapłata wynikająca z dokumentów nabycia danego składnika majątku została uiszczona: z właściwego źródła finansowania, w terminie określonym w umowie/zamówieniu oraz w wysokości określonej w umowie/zamówieniu.

(akta kontroli str. 27-31, 299-369, 385-409, 539-657, 672-677 pliki: 7-10, 139, 147, 2210, 2227-2509, 2762-2771, 2794-2811, 2922, 2927-2931, 2942-2943)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Czternaście⁴¹ faktur VAT (na 31⁴² zbadanych) wystawiono niezgodnie z terminem określonym w art. 106i ust. 1 w zw. z art. 19 a ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług.

Zgodnie z ww. przepisami *fakturę wystawia się nie później niż 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru lub wykonano usługę, z zastrzeżeniem ust. 2–9, natomiast obowiązek podatkowy powstaje z chwilą dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi z zastrzeżeniem ust. 1a, 1b, 5 i 7-11, art. 14 ust. 6, art. 20, art. 21 ust. 1 i art. 138f*, tj. po 15 dniu miesiąca następującym po miesiącu, w którym zrealizowano dostawę lub wykonano usługę.

W związku z nieterminowym wystawieniem ww. faktur VAT, COI z opóźnieniem zapłacił podatek VAT, a w konsekwencji naliczył i zapłacił odsetki z tego tytułu w łącznej wysokości 1 127,73 zł⁴³.

Dyrektor DF wyjaśnił, że zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy COI a KPRM wystawienie przez COI faktury VAT może nastąpić po obustronnym podpisaniu protokołu odbioru, bez zastrzeżeń i dostarczeniu go do Zespołu rachunkowości DF.

⁴¹ Dotyczyło to dziewięciu faktur z 2021 r. nr: 253/2021, 70/5/2021, 107/7/2021, 83/8/2021, 94/8/2021, 96/8/2021, 97/8/2021, 72/11/2021, 89/11/2021 i pięciu faktur z 2022 r. o nr: 47/3/2022, 48/3/2022, 47/5/2022, 48/5/2022, 2/6/2022.

⁴² Dotyczyło to 16 faktur z 2021 r. o nr: 253/2021, 70/5/2021, 107/7/2021, 83/8/2021, 94/8/2021, 96/8/2021, 0020/21/FKS, 97/8/2021, 11/9/2021, 15/9/2021, F/9204K2/12/70/21, 0022/21/FK, 108/10/2021, 72/11/2021 i jej korekty, 89/11/2021, FWW 19 i 15 faktur z 2022 r. o nr: 0021/22/FKS, 47/3/2022, 48/3/2022, 0010/22/FKS, 47/5/2022, 48/5/2022, 2/6/2022, 0028/22/FKS, 0030/22/FKS, 0032/22/FKS, 0034/22/FKS, 0036/22/FKS, 0038/22/FKS, 43/6/22, 42/6/22.

⁴³ Dotyczyło to dziewięciu faktur z 2021 r. o nr: 253/2021, 70/5/2021, 107/7/2021, 83/8/2021, 94/8/2021, 96/8/2021, 97/8/2021, 72/11/2021, 89/11/2021; i trzech faktur z 2022 r. o nr: 47/5/2022, 48/5/2022, 2/6/2022., natomiast za dwie faktury nr 47/3/2022 i 48/3/2022 odsetki nie zostały zapłacone, ponieważ ich wysokość nie przekraczała kwoty określonej w art. 54 § 1 pkt 5 Ordynacji podatkowej, tj. kwoty 8,70 zł.

NIK zwraca uwagę, że dotychczasowe praktyki podpisywania protokołów odbioru wpływały na nieterminowe wystawianie faktur VAT i skutkowały koniecznością zapłacenia odsetek przez COI. Tym samym zasadnym byłoby dokonanie zmian w umowach w odniesieniu do terminów sporządzania protokołów odbioru lub wdrożenie innych działań, które zapobiegą wystawianiu faktur VAT w terminie niezgodnym z przepisami.

(akta kontroli str. 27-150, 180-246, 524-532, 549-657, 672-677 pliki: 180, 210-280, 1563-1771, 1809-1810, 1846, 1850-1852, 1903-2200, 2539-2680)

2. Nie naliczono i nie dochodzono od wykonawcy kary umownej z tytułu nieterminowego zrealizowania umowy, w wysokości 0,1% wynagrodzenia netto za każdy dzień opóźnienia, tj. w łącznej wysokości 3 329,25 zł, co stanowi 0,3% wynagrodzenia netto w wysokości 1 109 750,00 zł. Było to niezgodne z § 9 ust. 1 pkt 1 umowy z wykonawcą oraz art. 42 ust. 5 ufp, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z § 1 ust. 3 umowy nr COI/U/PZP/262/12/2020 (COI-ZAK.262.32.2019), którą obustronnie podpisano 12 czerwca 2020 r., dostawa 150 laptopów wraz z oprogramowaniem oraz niezbędnym wyposażeniem miała nastąpić w terminie jednego dnia roboczego od dnia zawarcia umowy (tj. do 15 czerwca 2020 r.). W terminie wykonania zamówienia (15 czerwca 2020 r.) wpłynęło od wykonawcy pismo, w którym powoływał się na stan zagrożenia epidemicznego COVID-19 jako przeszkodę w terminowej realizacji dostawy (siła wyższa). W korespondencji z wykonawcą COI wskazał, że *Zamawiający nie widzi związku pomiędzy wystąpieniem przedstawionych okoliczności związanych z COVID-19 (...) a opóźnieniem w dostawie Sprzętu.*

Faktyczne wykonanie umowy nastąpiło 18 czerwca 2022 r.⁴⁴, tj. trzy dni po terminie wynikającym z umowy.

Do 24 sierpnia 2022 r. COI nie mógł dochodzić ww. kary w związku z obowiązywaniem art. 15r ustawy Covidowej⁴⁵. Jednak po uchyleniu tego przepisu COI nie podjął działań w celu jej naliczenia i dochodzenia.

Dyrektor Departamentu Prawnego wyjaśnił, że *wobec przestania do COI przez wykonawcę pisma, w którym wykonawca ten powoływał się na pandemię COVID-19 jako przeszkodę terminowego zrealizowania dostawy, załączając na potwierdzenie swoich twierdzeń oświadczenie producenta sprzętu IT, COI zażądał przedstawienia dodatkowych dokumentów i oświadczeń, po czym wyraził swoje stanowisko w zakresie otrzymanych dokumentów. Postanowienia umowne dotyczące terminu wykonania umowy nie zostały zmienione. Wobec braku możliwości, w ocenie komórki merytorycznej, jednoznacznego wykluczenia wpływu COVID-19 na realizację umowy przez Wykonawcę, COI zawiesił, na czas trwania ustawowego zawieszenia terminu przedawnienia roszczeń zamawiającego, wystąpienie do wykonawcy o zapłatę kar umownych za opóźnienie.*

Dopiero, w związku z kontrolą NIK, w COI ponownie poddano analizie możliwości i zasadność naliczenia kar umownych z tytułu opóźnienia w realizacji umowy. W opinii radcy prawnego COI z 7 grudnia 2022 r. wskazano, że *naliczenie Wykonawcy kary umownej określonej w § 9 ust. 1 pkt 1 umowy w związku z jego 3-dniowym*

⁴⁴ Został podpisany protokół odbioru ilościowego dostawy do umowy nr COI/U/PZP/262/12/2020 (COI-ZAK.262.32.2019) na dostawę laptopów wraz z licencjami na oprogramowanie oraz z wyposażeniem dodatkowym.

⁴⁵ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2021 r. poz. 2095, ze zm.).

opóźnieniem w dostawie laptopów należy uznać za uzasadnione. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych (7 grudnia 2022 r.) nie wystąpiono do wykonawcy o zapłatę kary umownej.

(akta kontroli str. 299-369, 385-396, 539-657, 672-677 pliki: 7-10, 139, 147, 2210, 2227-2509, 2762-2771, 2794-2811, 2927-2931, 2942-2943)

3. Błędnie wykazano w przypadku jednego dokumentu OT⁴⁶ (na 15 badanych) stawkę amortyzacji, niezgodnie ze stawką wskazaną w systemie Stock. W OT ujęto stawkę w wysokości 30%, natomiast w systemie Stock w prawidłowej wysokości 40%.

Dyrektor DF w wyjaśnieniach podał, że *System Stock wygenerował błędną stawkę amortyzacji na dokumencie (...). COI wystosował zapytanie do producenta Stock w związku z zaistniałą sytuacją.*

W trakcie kontroli NIK, 2 grudnia 2022 r., dokonano korekty OT 51/21 wskazując poprawną stawkę amortyzacji. Tym samym NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

(akta kontroli str. 299-369, 385-396, 539-657, 672-677 pliki: 7-10, 139, 147, 2210, 2227-2509, 2762-2771, 2794-2811, 2927-2931, 2942-2943)

1.2 Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

1. W COI, terminowo i zgodnie z zarządzeniem nr 42/2021⁴⁷, przeprowadzono roczną inwentaryzację składników aktywów i pasywów. Zgodnie z art. 18 ust. 2 uor, na dzień inwentaryzacji, sporządzono zestawienia sald inwentaryzowanej grupy składników aktywów. W wyniku inwentaryzacji nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych podlegających rozliczeniu. W okresie objętym kontrolą COI nie posiadał aktywów będących własnością innych jednostek.

Po inwentaryzacji według stanu na koniec roku 2020, Komisja inwentaryzacyjna sformułowała uwagę dotyczącą przechowywania, konserwacji i zabezpieczenia rzeczowych składników majątku przed kradzieżą i włamaniem. W 2021 r. w COI wprowadzono procedurę w zakresie gospodarki kluczami do pomieszczeń nie objętych Systemem Kontroli Dostępu⁴⁸, a sposób przechowywania, wydawania i użytkowania kluczy do pomieszczeń nieobjętych SKD, w których znajdowały się składniki magazynów poddanych inwentaryzacji, był zgodny z ww. procedurą.

Po inwentaryzacji według stanu na koniec roku 2021, Komisja inwentaryzacyjna nie formułowała rekomendacji.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 278-280, 793-830, 1811-1831, 1886-1897, 1938)

2. Oględziny 23 rzeczowych środków trwałych⁴⁹ i 15 towarów⁵⁰ oraz dokumentacji dotyczącej tych składników majątkowych wykazało m.in., że:

- 17 rzeczowych środków trwałych było sprawnych i użytkowanych przez pracowników COI, cztery składniki były sprawne, lecz nie użytkowane z powodu prowadzonego remontu, po którym zostaną ponownie oddane do użytkowania. Natomiast dwa składniki były niesprawne i nie poddane utylizacji (szczegółowy opis w obszarze 2, w części *Stwierdzone nieprawidłowości*);

⁴⁶ OT 51/2021 wystawiony dla telefonu o numerze inwentarzowym COI/011/000004/2021/629.

⁴⁷ Zarządzenie Dyrektora COI z dnia 10 listopada 2021 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej składników aktywów i pasywów w Centralnym Ośrodku Informatyki oraz powołania Komisji Inwentaryzacyjnej.

⁴⁸ Zarządzenie nr 21/2021 Dyrektora COI z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Procedury gospodarki kluczami w lokalizacjach Centralnego Ośrodka Informatyki i nadawania prawa dostępu do kluczy w depozytorze funkcjonującym w siedzibie głównej COI w Al. Jerozolimskich 132-136 w Warszawie.

⁴⁹ 20 wybranych (m.in. ze względu na wiek, wielkość sprzętu) z ewidencji środków trwałych (według stanu na 30 czerwca 2022 r.) i trzy dobrane celowo ze środków stwierdzonych w trakcie oględzin.

⁵⁰ 13 wybranych z ewidencji stanów magazynowych (wg stanu na 18 października 2022 r.) i dwa dobrane celowo w trakcie prowadzonych oględzin w magazynie COI.

- pięć towarów wykazanych w ewidencji *Stany magazynowych* fizycznie znajdowały się w magazynach COI. Osiem sztuk towaru nie stwierdzono w magazynie (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*). Dwie sztuki zapasów (pamięć RAM) – dobrana celowo w trakcie oględzin – jak wyjaśniono, pochodziło z zakupionych 50 sztuk pamięci RAM i było przewidziane do bezpośredniego wydania pracownikom. Dwóch z nich jeszcze nie odebrało tego sprzętu;
- dokumentami ewidencjonującymi wydanie do użytkowania środków trwałych były dokument OT (przyjęcie środka trwałego) i OTW (dokument przyjęcia wielopozycyjny). Trzy OT i cztery OTW nie zawierały wszystkich elementów, o których mowa w art. 21 ust. 1 uor (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- trzy środki trwałe⁵¹ nie posiadały dokumentów OT. Dyrektor DF wyjaśnił, że *ww. środki trwałe zostały przekazane do COI w 2011 r. z likwidowanych jednostek z Rzeszowa, Łodzi i Bydgoszczy (...). Z przyjętego majątku powstał Fundusz własny (800-1 Fundusz jednostki – majątek przejęty).*

(akta kontroli str. 46-76, 88-125, 672-677 pliki: 1811-1817)

3. W COI przestrzegano zasad dotyczących zamykania ksiąg rachunkowych 2021 r. Księgi zostały zamknięte 1 kwietnia 2022 r., siedem dni po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez Ministra⁵², tj. zgodnie z art. 12 ust. 4 uor. Zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej za rok obrotowy 2021 sporządzono 1 kwietnia 2022 r., tj. zgodnie z art. 24 ust. 5 pkt 2 uor (nie później niż do 115 dnia po dniu bilansowym). Tego samego dnia sporządzono zestawienie sald wszystkich kont pomocniczych, zgodnie z art. 18 ust. 2 uor.

Natomiast księgi rachunkowe dotyczące czerwca 2022 r. zostały zamknięte dopiero we wrześniu 2022 r. (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 46-76, 672-677 pliki: 1782-1808)

4. Dyrektor COI podpisał 8 marca 2022 r. *Sprawozdanie z działalności Centralnego Ośrodka Informatyki za okres od 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2021 r.* Zakres informacyjny sprawozdania obejmował zagadnienia wskazane w art. 49 ust. 2 i 3 uor, w tym m.in. informacje o realizowanych w 2021 r. zadaniach, sytuacji finansowej, przewidywanym rozwoju COI i czynnikach ryzyka.

(akta kontroli str. 672-677 plik: 2881)

5. W sprawozdaniu finansowym COI za rok 2021 (a wcześniej także za rok 2020), zgodnie z załącznikiem 1 pkt. 5 uor, wskazano, że sprawozdania te zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez COI w dającej się przewidzieć przyszłości oraz że nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez tę jednostkę.

Dyrektor DF wyjaśnił, że *decyzję o ewentualnej likwidacji COI podejmuje organ nadzorujący (MC), zatem brak ww. decyzji oznaczał dla COI kontynuację działalności. Ponadto na podstawie przyjętego planu finansowego na 2022 rok, otrzymanych od KPRM zgód dot. zakupów na rzecz MC oraz podpisanych z KPRM umów na realizację zadań w 2022 roku, COI założył kontynuację działalności.*

(akta kontroli str. 245-264)

6. Sprawozdanie finansowe COI za rok 2021, *Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku COI*, decyzja Ministra o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego oraz decyzja Ministra w sprawie podziału zysku za rok

⁵¹ Niszczarka KOBRA 400 – COI/011/000036/2011/491; Drukarko-Kopiarka RICOCH MPC-2800 – COI/011/00066/2011/491; Kserokopiarka – COI/011/00015/2011/803.

⁵² Decyzja Ministra Cyfryzacji z dnia 23 marca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego instytucji gospodarki finansowej pod nazwą „Centralny Ośrodek Informatyki” za rok obrotowy 2021.

obrotowy 2021, były dostępne on-line na stronie KRS⁵³. Wszystkie ww. dokumenty zostały dodane do KRS 25 marca 2022 r., tj. w terminie wynikającym z art. 69 ust. 1 uor. (akta kontroli str. 299-302, 370-384)

7. Zgodnie z art. 28 ust. 8 ufp, *instytucja gospodarki budżetowej tworzy fundusz zapasowy z zysku netto z przeznaczeniem na: 1) finansowanie inwestycji; 2) pokrycie straty netto*. Odzwierciedlenie tego przepisu znalazło miejsce w § 9 ust. 5 Statutu COI, stanowiącego, że *zysk netto jest przeznaczony na fundusz zapasowy na: 1) finansowanie inwestycji; 2) pokrycie straty netto*. Skoro – zgodnie z obowiązującymi przepisami – zysk netto ma być przeznaczony na fundusz zapasowy, to środki z tego funduszu mogą być przeznaczone jedynie na cele określone w art. 28 ust. 8 ufp i § 9 ust. 5 Statutu COI. Natomiast w § 3 ust. 3 Statutu COI dopuszczono prowadzenie badań naukowych oraz prac rozwojowych z zysku netto, co stoi w sprzeczności z art. 28 ust. 8 i § 9 ust. 5 Statutu COI.

Dyrektor DF wyjaśnił, że *zgodnie z § 3 Statutu, COI może prowadzić działalność inną niż podstawowa przy zachowaniu zasady, że nie może to wpływać negatywnie na realizację zadań podstawowych. Takim dodatkowym rodzajem działalności może być działalność badawczo – rozwojowa, której finansowanie może następować z zysku netto COI. Z przedmiotowego zapisu statutu wynika, że prowadzenie działalności badawczo – rozwojowej przez COI, przy spełnieniu powyższych warunków, jest dopuszczalne. Powyższy zapis statutu jest również zgodny z art. 26 ust. 2 pkt 6 ufp, w myśl którego: statut instytucji gospodarki budżetowej określa m.in. zasady prowadzenia działalności innej niż podstawowa, jeżeli ta instytucja będzie prowadzić taką działalność. W ocenie COI, pojęcie zysku netto, z którego może nastąpić finansowanie działalności badawczo – rozwojowej (§ 3 ust. 3 Statutu COI), powinno być rozumiane tak samo jak to pojęcie jest rozumiane na gruncie § 9 ust. 5 Statutu COI, który z kolei odzwierciedla treść art. 28 ust. 8 ufp.*

NIK nie kwestionuje możliwości prowadzenia przez COI działalności badawczo-rozwojowej, jednak działalność ta nie może być finansowana z zysku netto z lat poprzednich, a jedynie w ramach bieżącej działalności, na tych samych zasadach jak inne koszty czy wydatki majątkowe. W COI zysk netto przeznacza się na fundusz zapasowy (§ 9 ust. 5 Statutu COI). Z przywołanych przepisów art. 28 ust. 8 ufp i § 9 ust. 5 Statutu COI wprost wynika na co może zostać przeznaczony fundusz zapasowy stworzony z zysku netto (tj. wyłącznie na finansowanie inwestycji i pokrycie straty netto). W związku z powyższym, NIK dostrzega konieczność zmiany Statutu COI w zakresie postanowień § 3 ust. 3, w którym dopuszczono możliwość przeznaczenia zysku netto na cele inne niż wskazane w art. 28 ust. 8 ufp i § 9 ust. 5 Statutu COI.

(akta kontroli str. 247-250, 276-284)

8. Na podstawie decyzji MC⁵⁴ rozliczenie wyniku finansowego za rok 2020 zaewidencjonowano 17 marca 2021 r. na fundusz zapasowy, w wysokości 7 296,9 tys. zł. Zgodnie z decyzją MC⁵⁵ rozliczenie wyniku finansowego za rok 2021 zaewidencjonowano 23 marca 2022 r. na fundusz zapasowy, w wysokości 21 703,3 tys. zł. Decyzje o rozliczeniu wyniku finansowego były zgodne z art. 28 ust. 8 ufp.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 1886-1892)

Zgodnie z art. 28 ust. 8 pkt 1 ufp fundusz zapasowy z zysku netto może zostać przeznaczony na: finansowanie inwestycji. W przepisie nie doprecyzowano czy fundusz zapasowy może zostać przeznaczony oprócz inwestycji również na zakupy inwestycyjne (zakup gotowych środków trwałych).

⁵³ https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df (w zakładce przeglądanie dokumentów).

⁵⁴ Decyzja Nr 2/2021 Ministra Cyfryzacji z dnia 17 marca 2021 r. w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2020 przez instytucję gospodarki budżetowej pod nazwą „Centralny Ośrodek Informatyki”.

⁵⁵ Decyzja Ministra Cyfryzacji z dnia 23 marca 2022 r. w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2021 przez instytucję gospodarki budżetowej pod nazwą „Centralny Ośrodek Informatyki”.

Dyrektor DF wyjaśnił, że w ocenie COI, zapisy art. 28 ust. 8 pkt 1 ufp odnoszące się do przeznaczenia zysku na finansowanie inwestycji należy rozważać przy uwzględnieniu zasady, o której mowa w art. 24 ust 3 ufp. W myśl tej zasady: koszty instytucji gospodarki budżetowej mogą być ponoszone tylko w ramach uzyskanych przychodów, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji instytucji gospodarki budżetowej. Dyrektor DF podał, że środki zgromadzone na funduszu zapasowym mogą być wykorzystane na finansowanie inwestycji oraz zakupów inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 247-250, 276-284)

9. W okresie objętym kontrolą w COI nie wystąpił przypadek wpłaty zysku lub części zysku COI do budżetu państwa lub na rzecz innego podmiotu.

10. Dyrektor COI realizując zasadę jawności i przejrzystości finansów publicznych udostępnił do publicznej wiadomości:

- zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 9 ufp, sprawozdania dotyczące finansów i działalności on-line na stronie KRS (opisane w punkcie 6 wystąpienia);
- zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 5 ufp, informacje o realizowanych projektach (na stronie internetowej COI w zakładce *Projekty*, na stronie podmiotowej BIP COI⁵⁶ w zakładce *Projekty*); informacje o realizowanych umowach (na stronie podmiotowej BIP COI, w zakładce *Rejestry umów kosztowych i przychodowych*⁵⁷ zamieszczano pliki zawierające zestawienia tych umów od roku 2014). Ponadto, na stronie internetowej COI oraz na BIP COI udostępniono tekst jednolity Statutu COI oraz innych aktów prawnych dotyczących działalności prowadzonej w COI.

(akta kontroli str. 133-140)

11. W COI, w okresie objętym kontrolą, realizowano obowiązki sprawozdawcze w zakresie budżetu państwa wynikające z rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁵⁸. Badaniem kontrolnym objęto sprawozdania Rb-40 za IV kwartał 2021 r. i Rb-40 za II kwartał 2022 r., do którego sporządzono dwie korekty (spowodowane zmianami w rozliczeniach projektów oraz błędnym podsumowaniem kosztów dotacji).

Badanie wykazało, że:

- organizacja ksiąg rachunkowych COI, w tym ewidencja analityczna, została dostosowana do prawidłowej prezentacji danych w tym sprawozdaniu;
- dane wykazane w sprawozdaniach Rb-40 (po korekcie) były zgodne z ewidencją księgową oraz wynikały z tej ewidencji, a także nie zawierały błędów rachunkowych;
- różnice w danych wykazanych w Rb-40 za IV kwartał 2021 r. a danymi zaprezentowanymi w sprawozdaniu finansowym COI za 2021 r. były uzasadnione i wynikały ze sposobu podejścia do prezentacji danych w tych sprawozdaniach;
- sprawozdanie Rb-40 za IV kwartał 2021 r. sporządzono w oparciu o zatwierdzone zapisy księgowe. Natomiast księgi rachunkowe dotyczące czerwca 2022 r. zostały trwale zamknięte dwa miesiące po sporządzeniu sprawozdania Rb-40 za II kwartał 2022 r. (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- sprawozdania zawierały dane dotyczące zdarzeń gospodarczych, z okresu, którego dotyczyły. Sporządzono je zgodnie § 10 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości w formie dokumentu elektronicznego, na obowiązującym formularzu;

⁵⁶ [Strona główna podmiotu CENTRALNY OŚRODEK INFORMATYKI \(bip.gov.pl\)](http://Strona_główna_podmiotu_CENTRALNY_OŚRODEK_INFORMATYKI_(bip.gov.pl)).

⁵⁷ [Rejestry umów kosztowych i przychodowych \(bip.gov.pl\)](http://Rejestry_umów_kosztowych_i_przychodowych_(bip.gov.pl)).

⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.), które utraciło moc 22 stycznia 2022 r.; rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 144).

- sprawozdania zostały podpisane przez osoby wskazane w § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości oraz parafowane przez organ założycielski, a także terminowo przekazane do MF za pośrednictwem MC,
- sporządzono je zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 9 *Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych*, tj. w szczególności zgodnej z pozycjami ujętymi w planie finansowym.

(akta kontroli str. 46-76, 434-451, 672-677 pliki: 790-792, 1560-1562, 2782, 2812-2814, 2883, 2885-2888, 2976, 2978)

12. Ośrodek realizował obowiązki sprawozdawcze w zakresie operacji finansowych, wynikające z rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych⁵⁹ poprzez sporządzanie sprawozdań Rb-N⁶⁰, Rb-Z⁶¹ oraz Rb-UZ⁶². Szczegółowym badaniem objęto Rb-N, Rb-Z za IV kwartał 2021 r. i II kwartał 2022 r. oraz Rb-UZ za IV kwartał 2021 r., które wykazało, że:

- organizacja ksiąg rachunkowych COI, w tym ewidencja analityczna, została dostosowana do potrzeb prawidłowej prezentacji danych w sprawozdaniach Rb-N, Rb-Z i Rb-UZ,
- dane wykazane w sprawozdaniach Rb-N były zgodne z ewidencją księgową oraz z niej wynikały,
- sprawozdania Rb-N, Rb-Z i Rb-UZ: sporządzono na aktualnych formularzach; zostały podpisane przez Głównego Księgowego i Dyrektora Generalnego⁶³ poprzez złożenie kwalifikowanego podpisu elektronicznego; terminowo przekazano je do właściwego odbiorcy.

Stwierdzono, że sprawozdanie Rb-N za II kwartał 2022 r. zostało sporządzone niezgodnie z zasadami opisanymi w *Instrukcji sporządzania sprawozdań* (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*). Sporządzona, w trakcie kontroli NIK, korekta ww. sprawozdania nie zawierała błędów.

(akta kontroli str. 297, 672-677 pliki: 2812-2814, 2884, 2889-2895, 2940-2941)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Polityce rachunkowości nie ujęto wszystkich elementów wymaganych w art. 10 ust. 1 pkt. 3) lit. b) i c) uor, w szczególności:

- wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,
- wykazu programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania,
- wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji;

Dyrektor DF wyjaśnił, że w użytkowanym przez COI programie *Symfonia ERP Finanse i Księgowość informacje na temat wykazów* (o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt. 3) lit. b) i c) uor) są przypisane do stosowanej przez COI wersji programu i są uniwersalne dla wszystkich użytkowników. (...) W roku 2022 dokonano już czterech

⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396, ze zm.) – dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

⁶⁰ Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych.

⁶¹ Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

⁶² Rb-UZ - roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych.

⁶³ Na podstawie upoważnienia Dyrektora COI nr 66/COI/2022 z 12 października 2021 r.

aktualizacji oprogramowania. Ostatnia miała miejsce w dniu 27 lipca br. (do wersji 2022.2a).

W związku z aktualizacją Polityki rachunkowości w ww. zakresie (przed zakończeniem czynności kontrolnych NIK), NIK odstąpiła od sformułowania wniosku pokontrolnego dotyczącego powyższej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 141-143, 146-148, 549-550, 559-640, 672-677 pliki: 1842, 2832)

2. Księgi rachunkowe COI dotyczące czerwca 2022 r. zostały zamknięte dopiero 20 września 2022 r.

Termin zamknięcia ksiąg rachunkowych za dany miesiąc nie jest wprost określony w uor, w celu ustalenia terminu zamknięcia ksiąg danego miesiąca zasadne jest skorzystanie z przepisów podatkowych⁶⁴. Na tej podstawie przyjmuje się ostateczny termin zamknięcia danego miesiąca na 20. dzień następnego okresu rozliczeniowego, kiedy upływa termin płatności zaliczki na podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych.

NIK zauważa, że zamknięcie ksiąg rachunkowych za czerwiec 2022 r. dopiero pod koniec września 2022 r. skutkowało sporządzeniem sprawozdania budżetowego Rb-40 za II kwartał 2022 r., rozliczenia podatkowego oraz rozliczenia podatku VAT (za czerwiec i lipiec 2022 r.) na podstawie nietrwałych zapisów księgowych, tj. dających możliwość zmiany, dopisywania, wykreślenia danych z ksiąg rachunkowych.

Dyrektor DF podał, że w związku ze zmianami personalnymi w zespole kontrolingu proces rozliczania kosztów (...) uległ znacznemu wydłużeniu. Księgi za czerwiec nie zostały zamknięte, ponieważ w toku przygotowywania raportów dot. poszczególnych projektów wykryte zostały niezgodności, których wyjaśnienie i skorygowanie potrwało aż do września br.

Wprawdzie COI nie mógł zamknąć ksiąg z błędnie albo wcale nie rozliczonymi kosztami, jednak NIK zwraca uwagę, że obowiązkiem kierownika jednostki jest taka organizacja procesów w jednostce, by zamykać księgi w terminach umożliwiających sporządzenie sprawozdań w sposób wiarygodny i rzetelny.

(akta kontroli str. 434-451, 672-677 pliki: 1788-1789)

3. Sprawozdanie Rb-N za II kwartał 2022 r. sporządzono niezgodnie z zasadami opisanymi w *Instrukcji sporządzania sprawozdań* (załącznik nr 8 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych).

W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r. należność dot. kosztów sądowych w kwocie 1 617,00 zł błędnie wykazano w pozycji N4.1 *należności wymagalne z tytułu dostaw towarów i usług*, mimo że należności te powinny być wykazane w pozycji N4.2 *należności wymagalne pozostałe*. W sprawozdaniu tym wykazano także naliczone odsetki w kwocie 533,29 zł, pomimo że zgodnie z § 13 ust. 1 ww. Instrukcji odsetek nie wykazuje się w tym sprawozdaniu.

Dyrektor DF wyjaśnił, że w sprawozdaniu Rb-N za 2 kwartał 2022r, zamiast w pozycji *należności wymagalne pozostałe* omyłkowo wykazano w pozycji *należności wymagalne z tytułu dostaw towarów i usług*. COI skorygował raport Rb-N. W raporcie dokonał przeniesienia należności wymagalnych (1 617,00zł) oraz skorygował wartość raportu o odsetki 533,29 zł pozycja *należności niefinansowe z tytułu dostaw i usług*.

(akta kontroli str. 410-421, 672-677 pliki: 2891, 2940-1941)

4. Brak bieżącej aktualizacji stanów magazynowych w księgach rachunkowych COI, co skutkowało niezgodnością ilości towaru wykazanego w ewidencji *Stany*

⁶⁴ Art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2021 r. poz. 1128).

magazynowe towarów z faktycznym stanem towaru w magazynie. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty (art. 24 ust. 2 uor).

Oględziny wykazały, że w magazynie nie było towaru wskazanego w ewidencji *Stany magazynowe towarów* (stan na dzień 18 października 2022 r.) pod pozycją 8 (kod towaru i nazwa towaru: Kurtka SOFT Shell damska, cena jednostkowa 89,14 zł/szt.). W ww. ewidencji, wg stanu na dzień 31 października 2022 r., nie występowała niezgodność w zakresie opisanego towaru.

Dyrektor DF wyjaśnił, że ww. *kurtki zostały przekazane nowym pracownikom, przyjętym do COI w październiku. Protokoły aktualizujące stan magazynku są co miesiąc wysyłane do Zespołu Rachunkowości po zakończeniu miesiąca. Po zakończeniu października stan magazynu uwzględniający wydanie 8 szt. kurtek SOFT Shell został przekazany do Zespołu Rachunkowości i wykreślony ze stanu magazynowego.*

NIK zwraca uwagę, że aktualizowanie stanów magazynowych dopiero po zakończeniu miesiąca, powoduje to, że w trakcie miesiąca księgi rachunkowe nie wykazują faktycznego stanu majątku. Zwiększa to również ryzyko utraty majątku, gdyż do czasu przekazania protokołu aktualizującego nie ma możliwości stwierdzenia niedoboru.

(akta kontroli str. 46-76, 88-128, 247-250, 270, 672-677 pliki: 2699-2710)

5. Siedem spośród 20 zbadanych dokumentów OT i OTW nie zawierało wszystkich elementów, o których mowa w art. 21 ust. 1 uor, w szczególności nie wskazano:

- miejsca użytkowania; stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu jego ujęcia – polecenia księgowania potwierdzonego podpisem osoby upoważnionej (Głównej księgowej)⁶⁵;
- stopy procentowej umorzenia⁶⁶;
- sposobu nabycia – daty i numeru dowodu nabycia i charakterystyki środka trwałego (np. nr fabrycznego, opisu technicznego) oraz przyjętej metody amortyzacji⁶⁷.

Dyrektor DF wyjaśnił, że *księgowanie przyjęcia środków trwałych następuje dokumentem Polecenie Księgowania, którego nierozłącznym elementem jest faktura zakupu oraz protokół przekazania i dokument OT/OTW. Szablon dokumentu OTW generowany jest automatycznie z systemu. W dniu 8 listopada 2022 r. został do firmy Prixon SA (producent systemu Stock) wysłany e-mail z prośbą o poprawę szablonu dokumentu OTW. Niemniej jednak chcemy zaznaczyć, że w rejestrach programu eDok jako załącznik pod dane OT/OTW występują faktury zakupu oraz protokoły przekazania. Najczęściej dokumenty OT/OTW księgowane są po ich podpisaniu, dlatego nie znajdują się na nich numery poszczególnych PK, pod którymi są księgowane.*

(akta kontroli str. 46-76, 88-128, 247-269672-677 pliki: 2699-2710)

OCENA CZĄSTKOWA

W COI prawidłowo wykonywano plany finansowe na lata 2021 i 2022. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczące m.in. nieterminowego wystawienia przez COI faktur VAT, nienaliczenia i niedochodzenia kary umownej, niezgodności z uor stosowanej Polityki rachunkowości oraz sporządzeniu sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2021 r. niezgodnie z zasadami opisanymi w *Instrukcji sporządzania sprawozdań*, świadczą o tym, że organizacja rachunkowości i systemu kontroli zarządczej nie zapobiegły ich wystąpieniu.

⁶⁵ OT 000076/13, OT 000097/13, OT 00638/13, OTW 006/19, OTW 002/22, OTW 0039/22, OTW 0022/20.

⁶⁶ OT 00638/13.

⁶⁷ OTW 006/19, OTW 002/22, OTW 0039/22, OTW 0022/20.

2. Zarządzanie posiadanym majątkiem

2.1 Majątek pozostający w dyspozycji jednostki

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą stan składników majątkowych COI ulegał zmianom i przedstawiał się następująco:

- wartości niematerialne i prawne (WNiP) – wartość na koniec 2021 r. wyniosła 286,9 tys. zł i była o 227,1 tys. zł, tj. 379,8% wyższa od stanu na początek roku. Na koniec czerwca 2022 r. wartość tych środków wyniosła 336,7 tys. zł i była o 49,8 tys. zł, tj. o 17,4% wyższa od wartości na początku roku. Wzrost wartości składników majątku trwałego spowodowany był głównie zakupem licencji i oprogramowania;
- rzeczowe aktywa trwałe – wartość na koniec 2021 r. wyniosła 4 780,2 tys. zł i była o 358,7 tys. zł, tj. 6,9% niższa od stanu na początku roku. Na koniec czerwca 2022 r. wartość wyniosła 4 338,7 tys. zł i była o 441,5 tys. zł, tj. o 9,2% niższa od wartości na początek roku. Spadek wartości składników majątku trwałego spowodowany był głównie sprzedażą i likwidacją części składników majątku trwałego oraz sprzedażą samochodów osobowych;
- rozliczenie zakupu środków trwałych – wartość na koniec 2021 r. wyniosła 830,7 tys. zł i była o 231,9 tys. zł, tj. 38,7% wyższa od stanu na początek roku. Na koniec czerwca 2022 r. wartość ta wyniosła 537,1 tys. zł i była o 293,6 tys. zł, tj. o 35,3% niższa od wartości na początku roku. Zmiany stanu wartości składników uzależnione były od tempa realizacji umów i okresowej intensywności wydawania zakupionych komputerów;
- zapasy (wyłącznie materiały) – wartość na koniec 2021 r. wyniosła 67,7 tys. zł i była o 3,1 tys. zł, tj. 4,8% wyższa od stanu na początek roku. Na koniec czerwca 2022 r. wartość ta wyniosła 81,1 tys. zł i była o 13,5 tys. zł, tj. o 19,9% wyższa od wartości na początku roku.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 12, 2221-2222, 2944-2945)

2. W okresie objętym kontrolą nie udzielano zaliczek na zakup majątku trwałego.

3. W COI w badanym okresie nie wystąpiły środki trwałe w budowie.

(akta kontroli str. 138-172)

4. Wartość majątku COI wg stanu na 1 stycznia 2021 r. wynosiła 5 263,3 tys. zł i wg stanu na 30 czerwca 2022 r. wyniosła 4 756,6 tys. zł. Na stan składników majątku COI wpływ miały dokonane:

- zwiększenia w wyniku zakupów środków trwałych i WNiP. Od 1 stycznia 2021 r. do 30 grudnia 2021 r. stan składników majątku trwałego zwiększył się o 1 631,1 tys. zł, z czego kwota 1 109,2 tys. zł dotyczyła zakupów, a 521,8 tys. zł wynikała z wydania do użytkowania sprzętu zakupionego w roku poprzednim. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. stan składników majątku trwałego zwiększył się o 1 547,1 tys. zł, z czego kwota 1 072,1 tys. zł dotyczyła zakupów, a 474,9 tys. zł wynikała z wydania sprzętu zakupionego w roku poprzednim;
- zmniejszenie stanu składników majątku w związku ze zbyciem i przeprowadzoną likwidacją. W okresie objętym kontrolą COI zbywał i zlikwidował składniki majątku trwałego o łącznej wartości początkowej 922,3 tys. zł. Nie wystąpiły przypadki oddania w najem, dzierżawę, przekazania w drodze darowizny czy bezpłatnego przekazania innym jednostkom. W 2021 r. COI sprzedał składniki majątku trwałego o łącznej wartości początkowej 510,1 tys. zł oraz zlikwidował majątek o wartości 139,1 tys. zł. Wynik finansowy osiągnięty na transakcjach zbycia składników majątku trwałego w wysokości 113,3 tys. zł został przedstawiony w Rachunku zysków i strat w pozycji *zyski z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych*. W 2022 r. (do końca czerwca) sprzedano majątek o wartości 179,6 tys. zł i zlikwidowano

o wartości 93,3 tys. zł. Żaden ze zbywanych i likwidowanych składników rzeczowych majątku w okresie objętym kontrolą nie przekraczał wartości 200 tys. zł.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 12, 2221-2222, 2944-2945)

5. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieujęcia mienia w ewidencji bilansowej. COI nie otrzymał mienia nieodpłatnie.

(akta kontroli str. 208-280)

2.2 Gospodarowanie składnikami majątku jednostki

Opis stanu
faktycznego

1. Zasady gospodarowania majątkiem COI określono w § 5 Statutu COI, w którym podano, że COI samodzielnie gospodaruje mieniem, kierując się zasadą efektywności jego wykorzystania (§ 5 ust. 1). W §§ od 5a do 5h Statutu COI określono zasady zbywania, najmu, dzierżawy, użyczenia oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych.

Na podstawie § 8 ust. 1 pkt 1) lit. c) oraz pkt 3) lit. e) Statutu COI, Dyrektor COI wydał Zarządzenie Nr 149/2017 z 22 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji dotyczącej zasad gospodarowania oraz zbycia, oddania w najem, dzierżawę, użyczenia i likwidacji majątku trwałego Centralnego Ośrodka Informatyki (dalej: Instrukcja).

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 178-179, 2815-2829, 2896-2901, 2946-2950)

W COI obowiązywały pisemnie zasady odpowiedzialności za powierzone mienie, ubezpieczenie i ochronę mienia, w tym:

- *Instrukcja*, w której w § 6 ust. 8 i 9 określono obowiązek nadzoru nad eksploatacją, użytkowaniem majątku trwałego, zabezpieczeniem przed kradzieżą i zniszczeniem. Obowiązek ten został przypisany kierownikowi ZADM lub ZWIT. Natomiast odpowiedzialność za właściwą eksploatację i ochronę majątku COI przypisano pracownikom, którym składniki się powierza;
 - *Procedura zarządzania i użytkowania sprzętu komputerowego w COI*⁶⁸, w której określono zasady dotyczące użytkowania: sprzętu, drobnego sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Komórką odpowiedzialną za zapewnienie właściwej konfiguracji oraz utrzymanie sprawności technicznej sprzętu w COI był ZWIT;
 - *Regulamin korzystania przez Pracowników Centralnego Ośrodka Informatyki ze służbowych aparatów telefonicznych, kart SIM oraz Modemów Internetu mobilnego*⁶⁹;
 - *Regulamin używania samochodów służbowych w Centralnym Ośrodku Informatyki*⁷⁰.
- Do zarządzania majątkiem trwałym COI, wykorzystywany był system ewidencji majątku trwałego – system Stock.

(akta kontroli str. 658-671, 672-677 pliki: 178-179, 2201-2213, 2777-2780, 2815-2829, 2896-2901, 2902-2904, 2946-2950)

2. W okresie objętym kontrolą zasady gospodarowania WNiP określone były w Regulaminie organizacyjnym i obejmowały one m.in. opracowywanie standardów w zakresie systemów i usług informatycznych wspierających i usprawniających wewnętrzne procesy, wykonywanie inwentaryzacji zasobów informatycznych, prowadzenie rejestrów zasobów informatycznych, nadzór nad posiadaniem sprzętem komputerowym i oprogramowaniem zarządzanie gospodarką magazynową w zakresie drobnego sprzętu IT. Zostały one przypisane następującym komórkom

⁶⁸ Wersja 1.0 była Procedury przygotowana przez ZWIT nie była przyjęta Zarządzeniem Dyrektora COI, lecz wprowadzona wewnętrznie poprzez udostępnienie do użytkowania w Pionie Operacji w Listopadzie 2021 r. Dopiero następne wersje zostały przyjęte Zarządzeniami Dyrektora COI.

⁶⁹ Wprowadzony Zarządzeniem nr 69/2020 z 24 lipca 2020 r. Dyrektora COI, zmieniony Zarządzeniem nr 49/2022 z 9 sierpnia 2022 r. Dyrektora Centralnego Ośrodka Informatyki w sprawie Regulaminu korzystania przez Pracowników Centralnego Ośrodka Informatyki ze służbowych aparatów telefonicznych, kart SIM oraz kart SIM DATA do Internetu mobilnego.

⁷⁰ Wprowadzony Zarządzeniem nr 86/2019 z 20 listopada 2019 r. Dyrektora COI.

organizacyjnym COI: Zespołowi Wsparcia Użytkowników od 7 sierpnia 2020 r.⁷¹, a od 1 grudnia 2021 r. Zespołowi Wsparcia IT⁷².

Od 1 grudnia 2021 r. utworzono Zespół Zarządzania Licencjami, do zadań którego należało w szczególności: koordynowanie procesu zarządzania licencjami, opracowanie i wdrożenie procesu zarządzania licencjami, zbudowanie i utrzymywanie rejestru licencji, koordynacja procesu inwentaryzacji oprogramowania w ramach zasobów własnych COI oraz zasobów powierzonych, nadzór nad prawidłową realizacją umów licencyjnych.

Od 2 listopada 2022 r. w COI obowiązywała także procedura pn. *Proces zarządzania licencjami w Centralnym Ośrodku Informatyki*⁷³. Za nadzór nad realizacją Zarządzenia odpowiedzialny był Dyrektor Pionu Operacji. Dokument określał proces zarządzania licencjami w COI oraz odpowiedzialność pracowników uczestniczących w tym procesie.

Badanie ww. regulacji wewnętrznych wykazało, że były one kompletne i zapewniały możliwość prawidłowego gospodarowania majątkiem.

(akta kontroli str. 658-671, 672-677 pliki: 178-179, 2201-2213, 2777-2780, 2815-2829, 2896-2901, 2902-2904, 2946-2950)

Badanie losowo wybranych 10 rzeczowych składników trwałych⁷⁴ oraz 12 WNiP ujętych w systemie ewidencji majątku trwałego (wg stanu na 30 czerwca 2022 r.) wykazało, że wszystkie wylosowane środki trwale fizycznie znajdowały się w obiektach COI i serwerowni NASK. Dziewięć rzeczowych składników pozostawało w użytkowaniu, zostały prawidłowo oznaczone numerami inwentarzowymi, były zdadne do użytku i wykorzystywane na potrzeby jednostki. Jeden składnik (samochód) nie został prawidłowo oznaczony numerem inwentarzowym (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*). Spośród 12 WNiP pięć nie było wykorzystywanych przez pracowników COI (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 138-172, 208-280, 2679, 2699-2709, 2712-2713, 2785-2786, 2951-2953, 3001-3003, 687-693, 685-686)

3. Ocena techniczna i ekonomiczna rzeczowych aktywów trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych dokonywana była w COI każdorazowo w momencie zidentyfikowania potrzeb w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą, ocena oraz wnioskowanie o zbycie, oddanie w najem, dzierżawę, użyczenie lub likwidację majątku trwałego, została zainicjowana 15 razy w sytuacjach dotyczących:

- zbliżających się terminów zakończenia najmu pomieszczeń biurowych w Gorzowie Wielkopolskim oraz w Poznaniu, którego kontynuowanie uznano za niezasadne ze względu na zmianę trybu pracy w COI (przejście na telepracę i telepracę mieszaną) spowodowane stanem zagrożenia epidemiologicznego COVID-19,
- zmniejszonego zainteresowania korzystaniem z samochodów służbowych (ze względu na stan zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 i zmianę trybu pracy w COI),
- zużyciem i wyeksploatowaniem służbowych telefonów komórkowych oraz upływem okresu gwarancji na naprawy aparatów telefonicznych,
- utratą wartości użytkowych licencji oprogramowania spowodowanej postępowaniem technicznym w stopniu uniemożliwiającym ich dalszą eksploatację.

⁷¹ Utworzony Zarządzeniem nr 77/2020 z dnia 7 sierpnia 2020 r. Dyrektora COI w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego.

⁷² Utworzony Zarządzeniem 46/2021 z dnia 1 grudnia 2021 r. Dyrektora COI w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego.

⁷³ Wprowadzona Zarządzeniem nr 63 z 2 listopada 2022 r. Dyrektora Centralnego Ośrodka Informatyki.

⁷⁴ W tym dziewięć wieloskładnikowych środków trwałych.

Przeprowadzono trzy procesy likwidacji⁷⁵ oraz 12 procesów zbycia rzeczowych aktywów trwałych⁷⁶. W wyniku szczegółowego badania wszystkich przypadków likwidacji i zbycia środków trwałych stwierdzono m.in.: dwa przypadki nierzetelnego sporządzenia wniosków o zbycie i likwidację telefonów komórkowych; jeden przypadek błędnego zakwalifikowania w księgach rachunkowych COI oraz w Informacji przekazanej do KPRM wniosku dotyczącego zbycia majątku jako wniosek dotyczący likwidacji (szczegółowy opis w części *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W okresie objętym kontrolą w COI nie zachodziły przesłanki uzasadniające utworzenie odpisów aktualizujących wartość składników majątku i nie utworzono odpisów.

Badanie 12 wniosków o zbycie majątku trwałego odnoszących się do 792 składników rzeczowego majątku trwałego o łącznej wartości w cenach nabycia 832,4 tys. zł, wykazało, że w trakcie ich procedowania przestrzegano zasad uzyskiwania przez jednostkę maksymalnych przychodów ze sprzedaży składników majątku.

(akta kontroli str. 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966, 687-693)

4. W COI od 2017 r. funkcjonowała powołana przez Dyrektora COI *Komisja do spraw przeznaczania do obrotu lub likwidacji majątku trwałego COI*⁷⁷ (dalej: Komisja). Komisja odpowiadała za dokonanie oceny technicznej i ekonomicznej majątku trwałego COI, w celu podjęcia decyzji o przeznaczeniu do obrotu zbędnych rzeczowych aktywów trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych lub likwidacji zużytych aktywów trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych. W skład Komisji weszły cztery osoby, w tym m.in. starszy specjalista ds. administracji oraz specjalista ds. zarządzania licencjami i środkami trwałymi. W okresie objętym kontrolą nastąpiły cztery zmiany personalne w składzie Komisji.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 178-179, 300-333, 831-890, 1554-1555, 1853-1885, 2520-2538, 2714-2761, 2815-2829, 2896-2901, 2946-2959, 658-671)

5. Zgodnie z § 9 i 10 Instrukcji, decyzje o zakwalifikowaniu składników majątku do kategorii majątku zbędnego lub zużytego oraz o sposobie ich zagospodarowania każdorazowo podejmował Dyrektor COI w oparciu o rekomendację Komisji.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 178-179, 300-333, 831-890, 1554-1555, 1853-1885, 2520-2538, 2714-2761, 2815-2829, 2896-2901, 2946-2959)

6. Zgodnie z art. 28 ust. 4 ufp, *instytucja gospodarki budżetowej może zbywać środki trwałe. Zbycie (najem, dzierżawa, użyczenie) aktywów może nastąpić wyłącznie na zasadach określonych przez organ wykonujący funkcje organu założycielskiego, z uwzględnieniem przepisów o gospodarce nieruchomościami*.

Dyrektor DF podał m.in., że COI posiada zasady zbywania środków trwałych określone przez organ założycielski w Statucie COI. *Statut różnicuje zbycie od oddania w najem, dzierżawę oraz użyczenie. Tym samym, przepis dotyczy również pozostałych form zbycia środków trwałych, poza najmem, dzierżawą lub użyczeniem. (...) Dodaje także, że przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami nie są uwzględniane przy zbyciu środków trwałych COI z uwagi na fakt, że COI nie jest właścicielem żadnej nieruchomości lub użytkownikiem wieczystym gruntu*.

⁷⁵ Dwie dotyczyły likwidacji rzeczowych składników majątkowych (340 telefonów o łącznej wartości początkowej 139,1 tys. zł⁷⁵), jedna likwidacji WNIPI (118 licencji na oprogramowanie o łącznej wartości początkowej 93,3 tys. zł).

⁷⁶ W tym m.in.: 434 aparatów telefonicznych; 193 składników rzeczowego majątku trwałego z likwidowanego oddziału w Poznaniu; 109 składników rzeczowego majątku trwałego z likwidowanego oddziału w Gorzowie Wielkopolskim oraz trzech samochodów osobowych.

⁷⁷ Powołana Zarządzeniem Dyrektora COI nr 150/2017 z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie powołania Komisji, o której mowa w Instrukcji dotyczącej zasad gospodarowania oraz zbycia, oddania w najem, dzierżawę użyczenia i likwidacji majątku trwałego COI.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1554-1555, 1853-1885, 2520-2538, 2714-2761)

7. W okresie objętym kontrolą w COI nie wystąpiły przypadki rozporządzenia składnikami majątku o wartości początkowej powyżej 200 tys. zł czy oddania składników majątku do korzystania innemu podmiotowi, na okres dłuższy niż 180 dni w roku kalendarzowym.

(akta kontroli str. 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966)

8. W COI w badanym okresie nie zbywano aktywów trwałych w formie najmu, dzierżawy i innych umów o oddanie składnika oraz w formie umów użyczenia i innych nieodpłatnych umów o oddanie składnika majątkowego do korzystania innemu podmiotowi.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1554-1555, 1853-1885, 2520-2538, 2714-2761)

9. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. przeprowadzono trzy likwidacje składników majątkowych. Przeprowadzona likwidacja była zgodna z procedurą określoną w Instrukcji.

(akta kontroli str. 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966, 685-696)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niepodjęcie działań mających na celu likwidację i wykreślenie z ewidencji majątku oraz ksiąg rachunkowych COI składników majątku trwałego, co było działaniem nierzetelnym. Zgodnie z art. 24 ust. 2 uor księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Ustalono, że w systemie ewidencji majątku trwałego Stock oraz w księgach rachunkowych ujęto:

- pięć składników oprogramowania (WNIp)⁷⁸, którego COI nie użytkował w związku z utratą wartości użytkowych spowodowaną postępowaniem technicznym.

Dyrektor DF wyjaśnił m.in., że *wskazane oprogramowanie nie zostało zdjęte z ewidencji księgowej, ponieważ do IV kwartału 2021 r. było wykorzystywane w procesie utrzymania systemu eDok. W 2021 r. w związku z uruchomieniem systemu eDoręczenia nastąpiła stopniowa aktualizacja systemu eDok do wersji, które nie wymagają ww. oprogramowania. (...) po zakończeniu procesu inwentaryzacji zostanie sporządzony wniosek o zlikwidowanie tych środków i zdjęcie ich z ewidencji;*

- dwa rzeczowe składniki majątku trwałego⁷⁹, zakwalifikowane do utylizacji i nieużytkowane, które stanowiły wyposażenie zlikwidowanych odpowiednio w 2020 r. i 2022 r. oddziałów terenowych w Rzeszowie i Łodzi.

Dyrektor DF wyjaśnił m.in., że *z powodu panującej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i świadczenia pracy głównie w trybie zdalnym od marca 2020 r. ocena techniczna i ekonomiczna rzeczowych aktywów trwałych IT odbyła się w III kwartale 2022 r. Obecnie realizowany jest proces likwidacji rzeczowych aktywów trwałych (...), w tym wskazanych środków trwałych.*

(akta kontroli str. 385-392, 397-409, 539-549, 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2221-2226, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966, 687-693)

⁷⁸ Microsoft Visual Foxpro 7.0 – COI/020/000140/2011, Visual Studio Premium Msdn – COI/020/000190/2011, Installshield Ekspres 2004 – COI/020/000137/2011, CHILKAT SSH/SFTP – COI/020/000119/2011, Adobe Acrobat 7.0. – COI/020/000110/2021).

⁷⁹ Drukarko-kopiarka RICOCH MPC-2800 (COI/011/00066/2011/491) i kopiarka (COI/011/00015/2011/803).

2. Nieoznakowanie środka trwałego numerem inwentarzowym, co było niezgodne z § 5 Instrukcji.

Samochód dostawczy Opel Vivaro Kombi nie posiadał oznaczenia numerem inwentarzowym (COI/011/002551/741). W celu identyfikacji środka trwałego do kontroli przedstawiono dowód rejestracyjny pojazdu, zgodnie z którym samochód zarejestrowany był na COI, ale pod nieaktualnym adresem.

Dyrektor Departamentu Administracji (dalej: Dyrektor DA) podał, że: *przedmiotowy Opel Vivaro to jedyny pojazd będący własnością COI, jego identyfikacja odbywała się po numerze rejestracyjnym, dodatkowym znakiem jednoznacznie identyfikującym pojazd był numer VIN pojazdu. (...) Niezależnie od powyższego 16 listopada 2022 r. pojazd został oznakowany zgodnie z nadanym mu numerem inwentarzowym. (...) Aktualnie proces przerejestrowania jest w trakcie realizacji.*

W związku z właściwym oznakowaniem środka trwałego oraz zakończeniem aktualizacji danych w dowodzie rejestracyjnym samochodzie, przed zakończeniem czynności kontrolnych w COI, NIK odstąpiła od sformułowania wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 385, 392, 397-409, 539-549, 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2922, 2951-2966; 687-693)

3. Nierzetelne przygotowanie wniosków o zbycie i likwidację telefonów komórkowych. W dwóch wnioskach spośród 15 badanych wskazano nieprawidłową wartość nabycia składników majątku trwałego:

- we wniosku z 13 maja 2021 r. o zbycie telefonów komórkowych jako wartość nabycia składników majątku trwałego wykazano kwotę 34 473,96 zł, pomimo iż rzeczywista wartość nabycia wyniosła 33 213,30 zł. Dyrektor DA wyjaśnił, że jeden z telefonów został ujęty we wniosku dwukrotnie;
- we wniosku z 13 maja 2021 r. o likwidację telefonów komórkowych jako *wartość nabycia* składników majątku trwałego wykazano kwotę 30 619,05 zł, pomimo iż rzeczywista *wartość nabycia* wyniosła 30 119,05 zł. Dyrektor DA podał m.in.: *że wykazana różnica wynika z błędnego podsumowania wartości łącznej na wniosku (...). Poprawna wartość to 30 119,05 zł.*

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966, 687-693)

4. Błędne zakwalifikowanie w księgach rachunkowych COI oraz w Informacji przekazanej do KPRM danych dotyczących zbycia majątku jako likwidacji, co było nierzetelne.

W 2021 r. fakt zbycia składników majątku trwałego likwidowanego oddziału COI w Gorzowie Wielkopolskim (wniosek o zbycie z 21 stycznia 2021 r. o wartości nabycia 109 680,99 zł, dochód ze sprzedaży w kwocie 4 674,80 zł), w księgach rachunkowych COI zakwalifikowano jako likwidację majątku. Błędą informację w tym zakresie wskazano także w przekazanym do KPRM dokumencie pn. *Informacja przekazywana do KPRM o likwidacji, zbyciu, najmie dzierżawie lub użyczeniu środków trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych.*

Dyrektor DF wyjaśnił m.in., że *w związku z likwidacją oddziału w Gorzowie Wielkopolskim fakt zbycia składników majątku o wartości nabycia 109 680,99 został błędnie zakwalifikowany na tamten moment jako likwidacja. (...). W dniu 22 listopada 2022 r. przedłożono do KPRM poprawioną Informację o likwidacji, zbyciu, najmie dzierżawie lub użyczeniu środków trwałych oraz praw na dobrach niematerialnych.*

W trakcie kontroli NIK, w COI dokonano korekty danych w księgach rachunkowych i wyżej wymienionej Informacji, w związku z tym NIK odstąpił od sformułowania wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 672-677 pliki: 300-333, 831-890, 1214-1217, 1554-1555, 1853-1885, 2201-2213, 2520-2538, 2681-2693, 2714-2761, 2711, 2777-2780, 2794-2811, 2902-2904, 2917-2920, 2951-2966; 689-693)

OCENA CZĄSTKOWA

COI prawidłowo gospodarował posiadanym majątkiem. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. niepodjęcia działań mających na celu likwidację i wykreślenie z ewidencji majątku oraz ksiąg rachunkowych COI zbędnych składników majątku trwałego, nierzetelnego przygotowywania i prowadzenia postępowań dotyczących zbycia i likwidacji środków trwałych.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Wystawianie faktur VAT w terminie określonym w ustawie o podatku od towarów i usług.
 2. Naliczenie i dochodzenie kary umownej z tytułu nieterminowego zrealizowania umowy dostawy sprzętu komputerowego.
 3. Sporządzanie sprawozdań budżetowych i rozliczeń podatkowych w oparciu o trwałe zapisy księgowe.
 4. Wyeliminowanie błędów w sporządzanych sprawozdaniach Rb-N.
 5. Sporządzanie dokumentów OT/OTW zgodnie z art. 21 uor.
 6. Dokonywanie bieżącej oceny stanu i przydatności do użycia majątku COI oraz prowadzenie ksiąg rachunkowych w tym zakresie w sposób odzwierciedlający stan rzeczywisty.
 7. Wyeliminowanie błędów formalnych związanych z dokumentowaniem zarządzania majątkiem COI.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, grudnia 2022 r.

Kontrolerzy
Edyta Jamioł
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

Justyna Głowacka
główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

Tomasz Emiljan
doradca techniczny

.....
podpis

Bartosz Mięsak
starszy inspektor k.p.

.....
podpis